Пралетары ўсіх краёў, злучайцеся!

КОШТ НУМАРУ 4 кап.

Савецкая Беларусь

Орган Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Саветаў БССР.

АДРЭС РЭДАКЦЫІ: МЕНСК, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса (2-гі Дом Саветаў).

ТЭЛЕФОНЫ: Рэдакцыі—№ 478. Рэдактара—№ 769.

Матар'ял прымаецца—з 9-й да 3½ гадз.

Навыкарыстаныя рукапісы назад аўтарам не варочаюцца.

КАНТОРА: Менск, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса. Тэлефон № 244. (2-гі Дом Саветаў).

ПАДПІСНАЯ ПЛАТА:

На 1 месяц	70 к.
3	2 р. — к.
6	4 р. — к.
1 год	7 р. — к.
ДЛЯ УСТАНОЎ:	
На 1 месяц	1 руб.
год	12

ПЛАТА ЗА АБВЕСТКІ:

За радок паппарэлі пасьля тэксту	— р. 50 к.
За радок паппарэлі пасярод тэксту	1 р. — к.
За радок паппарэлі перад тэкстам	1 р. 50 к.

Сьпешныя на 50 проц. даражэй.

Звыш тарыфу бярэцца 10 проц. падатку.

ПЛАТА ЗА ПУБЛІКАЦЫІ:

За 1 дакумэнт	35 кап.
За кожны дадатковы	15
Беспрацоўн. і чырвонаармейцы за дакумэнт	15
За кожны дадатковы	5

Публікацыі ЗАГС'у—3 руб.

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА ў канторы газэты, ва ўсіх аддзяленьнях Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва і ва ўсіх паштова-тэлеграфных канторах.
АБВЕСТКІ ПРЫМАЮЦЦА канторай газэты: Менск, рог Ленінскай і Карла Маркса (2-гі дом Саветаў).

8 ГОД ВЫДАНЬНЯ. ШТОДЗЁННАЯ ГАЗЭТА. № 283 (2175) Серада, 14-га сьнежня 1927 г.

XV ЗЬЕЗД УсеКП(б).

Міжнароднае становішча і задачы Камуністычнага Інтэрнацыяналу.

Справаздача дэлегацыі УсеКП(б) у Выканкоме Камінтэрну

Даклад тав. Бухарына.

УНУТРАНЫЯ СУПЯРЭЧНАСЬЦІ КАПІТАЛІСТЫЧНАЕ СТАБІЛІЗАЦЫІ ПРЫСЬПЯШАЮЦЬ РЭВАЛЮЦ. ПАЎСТАНЬНЕ ЭЎРАПЕЙСКАГА ПРАЛЕТАРЫЯТУ

ПОСЬПЕХІ НАШАГА САЦЫЯЛІСТЫЧНАГА БУДАЎНІЦТВА, БАНКРОЦТВА САЦ.-ДЭМ. ПРАВАДЫРОЎ І НАЖЫМ БУРЖУАЗЕІ НА РАБОЧУЮ КЛЯСУ—УСЁ ГЭТА Б'Е ПА САЦЫЯЛ-РЭФАРМІЗЬМЕ І ЎЗМАЦНЯЕ МІЖНАРОДНЫ КАМУНІСТЫЧНЫ РУХ.

МЫ ЎВАХОДЗІМ У ФАЗУ АБВАСТРЭНЬНЯ БАРАЦЬБЫ КАМУНІСТЫЧНЫХ ПАРТЫЙ З САЦЫЯЛ-ДЭМАКРАТЫЯЙ.

(Уваход Бухарына на трыбуну зьезд сустракае бурнымі воплескамі. Усе дэлегаты ўстаюць. Гукі «ура»).

Таварышы! З часу апошняга партыйнага зьезду мінула два гады. Гэта былі надзвычайна багатыя 2-ходкі, надзвычана багатыя наогул, багатыя і з пункту гледжаньня міжнароднага. Мы мелі за мінулых 2 гады шмат буйных выявішчаў. Першае—пераход да рэканструкцыйнага пэрыяду ў СССР; разьвіцьцё частковае капіталістычнае стабілізацыі і супярэчнасьцяў гэтае стабілізацыі, пераарганізацыя экономікі ў буйнейшых капіталістычных дзяржавах (узмоцнены працэс трэстыфікацыі і г. д.); крайняе абвастрэньне міжнародных канфліктаў; пагражаючая небясьпека вайны і ў першую чаргу вайны проці СССР; надзвычайнае абвастрэньне каленіяльнае праблемы для капіталістычных дзяржаў у цэлым; вялікая рэвалюцыя ў Кітаі, рэвалюцыя ў Інданэзіі, бясспрэчнае ажыўленьне нацыянальна-рэвалюцыйнага руху ў Індыі і г. д.

На адным толькі эўрапейскім кантынэнце—разварочваньне унутраных супярэчнасьцяў стабілізацыі, абвастрэньне клясавае барацьбы ў Эўропе, барацьбы, якая выявілася ў шэрагу вялічэзных гістарычных падзей: ангельская стачка, паўстаньне рабочае клясы ў Вене, пачатак стачачнае барацьбы рабочае клясы ў некаторых эўрапейскіх краёх. Досыць памянуць пра тую вялічэзную барацьбу, перад якою стаіць рабочая кляса ў Нямеччыне ў галіне мэталічнае прамысловасьці. Мы маем абвастрэньне барацьбы за масы між намі і сацыял-дэмакратамі. Мы маем за гэты час разьвіцьцё новых форм подкупу рабочае клясы з боку буржуазеі пры падтрыманьні гэтага сацыял-дэмакратыяй. Я маю на ўвазе спробы т. зв. «амэрыканізацыі» рабочага руху. Мы маем абвастрэньне барацьбы між камунізмам і сацыял-апартунізмам пры краху сацыял дэмакратычнага цэнтру. І мы, бясспрэчна, ідзём у сучасны пэрыяд да таго, што барацьба між марксізмам і сацыял-апартунізмам усіх выглядаў, усіх адценьняў, усіх катэгорый за бліжэйшыя гады будзе надзвычайна абвострана.

Становішча рабочае клясы.

Ахарактарызаваўшы далей крызіс капіталістычнае сыстэмы, Бухарын пераходзіць да пытаньняў становішча рабочае клясы. Перш-на-перш, кажа тав. Бухарын, некалькі слоў наконт такіх звычайных рэчаў, як

ЗАРАБОТАК, БЕСПРАЦОЎЕ

і інш. Я павінен сказаць, што шмат хто з нас думаў, абапіраючыся на афіцыйную статыстыку, што ў Заходняй Эўропе заработак дасягнуў даваеннага ўзроўню. Але шмат досьледаў дае нам некалькі інакшы малюнак. Калі ўзяць узровень заработку па розных галінах вытворчасьці і вылічыць сярэднюю норму, дык будзе велічыня інакшая, чымся падсумаваныя даныя афіцыйнае статыстыкі. Агульны вынік выходзіць такі, што, за выключэньнем Паўночна-Амэрыканскіх Злучаных Штатаў і іншых заакіянскіх краёў, **заработак не дасягнуў даваеннага ўзроўню.** У Паўночна-Амэрыканскіх Злучаных Штатах маецца ў сярэднім павялічэньне заработку на 30 проц. (паўтараю: толькі ў заакіянскіх краёх, ды і то наўрад ці ва ўсіх маецца якое-небудзь павышэньне заработку). Але пад гэтай сярэдняй велічынёю, г. зн. 30 проц., хаваюцца вялізныя неадпаведнасьці між асобнымі галінамі вытворчасьці і асобнымі раёнамі. Напрыклад, у Паўднёвых Штатах, дзе шмат рабочых-нэграў і дзе разьвіта пераважна тэкстыльная прамысловасьць, можна спаткаць выключна цяжкія ўмовы працы, нізкі заработак, доўгі рабочы дзень, між тым як на другім канцы Паўночна-Амэрыканскіх Злучаных Штатаў, пры карэнным амэрыканскім рабочым складзе і ў галінах індустрыі з кваліфікаванаю працаю, мы маем значна больш высокі заработак.

Для эўрапейскага капіталізму, дзе няма даваеннае платы, лічыцца, што на ўзровень заработку трэба зараз націскаць далей уніз. Ёсьць нават шмат «вучоных» эканамістаў, якія проста зараз высоўваюць **патрабаваньне далейшага нажыму на рабочую клясу.**

Далей т. Бухарын зазначае: на падставе рознастайнасьці ў становішчы капіталізму ў розных краёх мы бачым

РОЗНЫЯ ТЫПЫ РАБОЧАГА РУХУ

і розныя мэтады з боку буржуазеі для заўладаньня гэтым рабочым рухам. Таму я-б хацеў сказаць некалькі слоў аб спробах так званае «амэрыканізацыі» рабочага руху. Калі мы зробім аналіз рабочага руху ў Паўночна-Амэрыканскіх Злучаных Штатах, мы зразумеем, чаму ў Эўропе зараз так крычаць аб Амэрыцы і чаму сацыял-дэмакратыя і апартуністычныя лідэры прафэсыянальнага руху глядзяць з захапленьнем на гэты самы «амэрыканскі ідэал». Мы маем цяпер пераважнае манапольнае становішча Злучаных Штатаў у сусьветнай гаспадарцы, можа нават больш значнае і больш выключнае, чымся калісь яго мела Англія. Таму рабочая кляса Амэрыкі больш прыхільна адносіцца да сваёй буржуазеі, чымся можа гэта было нават у Англіі. Мы можам гаварыць аб амэрыканскім пралетарыяце тымі словамі, якімі ў свой час Энгельс гаварыў аб ангельскім пралетарыяце—мы можам гаварыць аб «буржуазным» пралетарыяце ў Амэрыцы. З аднаго боку маецца ўнутры амэрыканскага пралетарыяту рабочая арыстакратыя, а з другога боку—нізы, якія тупеюць і знаходзяцца на становішчы нявольнікаў. Гэта такія гушчы рабочае клясы, якія, водлуг слоў нават Дэвіса, цяжка працуюць і мала атрымліваюць. Гэта ёсьць зусім рэальны факт. Але справа ня толькі ў тым, што гэтыя нізы рабочае клясы камплектуюцца з нэграў і іншых элемэнтаў, якія раней у іншых краёх былі ў яшчэ горшых умовах. Што датычыцца нэграў, дык яны пастаўлены нават сярод рабочае клясы на становішча грамадзян другога разраду. Уся мэханіка арганізацыі рабочае клясы пабудавана так, што трымае ў падначаленьні гэтыя гушчы рабочае клясы, абурэньне якіх часам прарываецца ў адчаяных і суровых формах барацьбы, напрыклад, апошняя стачка ў Калёрада, дзе былі вялікія стычкі, забітыя, параненыя, дзе ледзь не атрутныя газы былі загатаваны проці рабочых. А ў цэлым мэханіка складаецца з таго, што

КАПІТАЛ ТРЫМАЕ РАБОЧЫХ У РУКАХ

пры дапамозе асобных груп самое рабочае клясы. Арганізаваныя сілы рабочае клясы пабудаваны такім парадкам, што яны накіраваны проці ўсякае рэвалюцыі. Увесь лік рабочых (бяз служачых) складае, прыкладам, 25 міліёнаў чалавек, з іх арганізаваных—3-4 міліёны. З агульнага ліку гэтых арганізаваных 75 процантаў знаходзяцца ў арыстакратычнай амэрыканскай фэдэрацыі працы. Выходзіць, што ўся прафсаюзная арганізацыя рабочае клясы мае выключна верхавінны характар. У амэрыканскай фэдэрацыі працы—арыстакратычныя гушчы.

Унутры гэтае амэрыканскае фэдэрацыі працы кіраўніцтва знаходзіцца ў руках такіх профбюракратаў, аб якіх наша рабочая кляса ня мае, зразумела, ніякага ўяўленьня. Я ня буду гаварыць пра мэтады кражы, хабарніцтва, прысваеньня прафсаюзных грошай і г. д. Але вось якія аклады маюць гэтыя профбюракраты. Напрыклад, старшыня саюзу мэталістаў Стон атрымлівае 25 тысяч доляраў пэнсіі ды яшчэ 25 тысяч доляраў на прадстаўніцтва, а разам 50 тысяч доляраў (рух у залі), г. зн. 100 тысяч рублёў, а ў сярэднім—8.300 залатых рублёў у месяц (рух у залі). Вось вам «правадыр прафсаюзу».

Так стаіць справа ў амэрыканскай фэдэрацыі працы. Але апроч гэтае арганізацыі там ёсьць яшчэ адна форма арганізацыі, яшчэ больш спэцыфічная, чымся сама «амэрыканская фэдэрацыя працы». Гэта—

„КАМПАНЕЙСКІЯ САЮЗЫ",

г. зн. супольныя саюзы прадпрыемцаў і рабочых аднаго прадпрыемства. Яны маюць на мэце т. зв. „прамысловы спакой", адхіленьне клясавае барацьбы і працуюць надзвычайна інтэнсыўна, уцягваючы ў падначаленьне капіталу некаторыя гушчы рабочае клясы. Вось я вам падам вядомы прыклад: на чыгунцы Балтымора-Огайё ёсьць нешта накшталт кампанейскага саюзу. Галоўны лёзунг: «павялічэньне вытворчасьці і ніякіх стачак». Яны ў значнай меры пераймаюць на капіталістычны лад тое, што мы праводзім у сябе. Напрыклад, у іх ёсьць нешта накшталт нашых вытворчых нарад, прычым у працягу апошняга году на 45-ці прадпрыемствах гэтае кампаніі было нададзена 18 тысяч розных прапаноў у галіне палепшаньня пастаноўкі справы; з гэтых 18-ці тысяч прапаноў, вынаходак і інш. было ажыцьцёўлена 15 тысяч. У выніку ўцягваньня ў гаспадарчае жыцьцё рабочых і падначаленьня іх капіталу дывідэнты кампаніі за пэрыяд 1924-26 год узрасьлі ўдубальт.

Прынцыпы арганізацыі гэтых кампанейскіх саюзаў?—арганізацыя толькі ўнутры прадпрыемства. Арганізацыю ўтрымлівае прадпрыемца, які мае за гэта павялічаныя ўдубальт дывідэнты. Забараняюцца на прадпрыемстве прафсаюзы і наогул розныя арганізацыі клясавае барацьбы. Энэргія рабочае клясы, дадатковая, вынаходчая, інтэлектуальная і інш.—уся навіваецца на вал капіталістычнае эксплёатацыі.

Абвастрэньне клясавае барацьбы.

Пераходжу да разгляду таго, як на глебе стабілізацыі і разьвіцьця яе ўнутраных супярэчнасьцяў ідзе працэс абвастрэньня клясавае барацьбы ў Эўропе. Калі мы паглядзім на падзеі апошняга часу з пункту сацыяльна-клясавага, дык убачым, з аднаго боку,

ПРАДОЎЖ[illegible]ЬНЕ НАСТУПУ Н[illegible] РАБОЧЫХ.

Мы ўбачым нязвычайна добрую, перайшоўшую у сыстэму, палітыку белага тэрору, якая трымае пралетарыят у падначаленьні шляхам разгрому рабочых арганізацый. Мы бачым палітыку разгрому нават «ручных» прафэсыянальных саюзаў. Усім вядома гісторыя з ангельскім «білем» накіраваным проці прафсаюзаў. Мы бачым па ўсім фронце праця наступу капіталу на заработак і рабочы дзень. Значыць, **у Эўропе мы бачым вядомую камбінацыю фашызму і спроб пераносу «амэрыканскіх мэтадаў».**

Але аднача на глебе самое стабілізацыі—**і гэта ёсьць цэнтральнае** ва ўсім сучасным эўрапейскім становішчы—**рабочая кляса цэнтральнае Эўропы выздараўляе ад цяжкіх паражэньняў папярэдняга пэрыяду.**

Распачынаецца

АЖЫЎЛЕНЬНЕ РАБОЧАГА РУХУ,

абвастрэньне клясавае барацьбы з боку пралетарыяту. Мы бачым вядомы **паварот у суадносінах клясавых** сіл, мы маем зусім непадлягаючы ніякім спрэчкам працэс «палявеньня», рэвалюцыянізаваньня ў асноўных вузлах усеэўрапейскага капіталізму. Самыя горшыя часы мінулі, **рабочая кляса выздараўляе, яна пачынае мабілізаваць свае сілы, яна ізноў паўстае на бойку.** Абвастрэньне клясавае барацьбы на грунце разгортваньня ўнутраных супярэчнасьцяў стабілізацыі бясспрэчна ёсьць.

Пралетарыят капіталістычных краёў і СССР.

АДНО[illegible]НЫ ДА СССР РАНЕЙ.

Пытаньне аб вайне ў сучасны момант зьяўляецца самым рэвалюцыянізуючым і аднача самым цэнтральным пытаньнем «вялікае палітыкі». Уплыў СССР зараз зьяўляецца ўплывам інакшага тыпу, чымся было раней; з гэтае прычыны і пытаньне аб вайне зараз стаіць па інакшаму сярод шырокіх мас заходня-эўрапейскага пралетарыяту. У пачатку нашае рэвалюцыі, у 1917 г., некаторыя гушчы рабочае клясы абаранялі спробу рабочае клясы ўзяць уладу, з невядомымі яшчэ і неўсьвядомленымі пэрспэктывамі таго, што будзе ў далейшым. У часе грамадзянскае вайны яны давалі нам дапамогу ва ўмовах, калі ня было ўзьнята яшчэ пытаньне аб усеэўрапейскай «сапраўднай» вайне проці Савецкага Саюзу, калі ў нашым краі—у СССР—таксама былі няпэўнымі тыя шляхі, па якіх пойдзе ў далейшым нашае разьвіцьцё. У галодныя часы ўплыў СССР значна заняпаў, і хоць значная частка рабочае клясы абараняла нас, але абараняла не ў такім вялікім і шырокім абхваце і без разуменьня ходу разьвіцьця, пэрспэктыў разьвіцьця: больш таго, выяўлялася некаторая няўпэўненасьць, ці ўдасца гэты, як кажуць буржуазныя і сацыял-дэмакратычныя ідэалёгі, «экспэрымэнт, які на жывым целе расейскага народу робіцца бальшавіцкім савецкім урадам».

Больш таго, нават у пэрыяд аднаўленьня нашага гаспадарчага жыцьця яшчэ была няўпэўненасьць у эўрапейскай рабочай клясе, за чый кошт, якімі шляхамі гэтая гаспадарка аднаўляецца; бо ўвесь сацыял-дэмакратычны друк, уся сацыял-дэмакратычная прэса заварала, што „адраджэньне адбываецца толькі на капіталістычнай аснове, г. зн., што дзякуючы зробленым буржуазеі ўступкам (НЭП), вырастаюць новыя надзелы і новая рунь капіталістычнага рэжыму. Яны даюць магчымасьць жыцця гэтаму някультурнаму і дайшоўшаму да людазьедзтва барбарскаму краю. Невядома яшчэ, што вынікне".

Такія думкі блукалі ў галовах не малога ліку рабочых. Але ўплыў, які СССР мае зараз, гэта ёсьць такі ўплыў, калі **ўсё больш шырокія гушчы заходня-эўрапейскае рабочае клясы**, насупроць розным гутаркам апазіцыі, якія нам у гэтых адносінах надзвычайна шкодзяць, насупроць усяму гэтаму,

ІДУЦЬ ЗАРАЗ ЗА НАМІ.

Яны ідуць усё ў большай меры іменна таму, што зразумелі ў асноўным шляхі нашага разьвіцьця і ўжо зробленыя вялікія дасягненьні на гэтым шляху сацыялістычнага разьвіцьця. Яны абараняюць ужо рэальнае сацыялістычнае будаўніцтва, і ня толькі храсткі гэтага рэальнага сацыялістычнага будаўніцтва, а пэўныя яго дасягненьні.

ГЭТА—ВЯЛІЧЭЗНАЯ ПРЫНЦЫПОВАЯ РОЗЬНІЦА.

Заходня-эўрапейскія рабочыя, у першую чаргу такі рабочы, як нямецкі, зьвязваюць сваё рэвалюцыйнае імкненьне або храсток свайго рэвалюцыйнага імкненьня з вялікаю практычнасьцю, з патрабаваньнем доказаў, з патрабаваньнем рэальных посьпехаў і дасягненьняў.

І калі мы зараз наглядаем рост сымпатый да СССР, дык асноваю гэтага зьяўляецца

ВЯЛІКАЯ БУДАЎНІЧАЯ ПРАЦА

нашае рабочае клясы. Таму інакш **стаіць зараз праблема СССР у вачох мас рабочае клясы Заходняе Эўропы.** Таму падругому стаіць зараз і пытаньне аб вайне. Таму-ж і найбольш востра выяўляецца і нашая разьмяжоўка з сацыял-дэмакратыяю. **Праблема СССР і імпэрыялістычнае вайны ёсьць галоўная вось «вялікае палітыкі» у Заходняй Эўропе.**

У бліжэйшы час адбудзецца шмат выбараў: у Францыі, Англіі, Нямеччыне, Польшчы і іншых краёх. І вось у такім краі, як Англія, у такім краі, як Францыя і нават такім краі, як Нямеччына, пытаньне аб адносінах да СССР будзе адным з найбольш галоўных пытаньняў усяе выбарчае кампаніі. Не зважаючы на тое, што нехта і хоча ўхіліцца ад гэтага пытаньня, навакол яго, гэтага пытаньня, будуць згуртаваны ўсе выбары ў цэлым шэрагу краёў. І вось, дзякуючы таму, што на глебе абвастрэньня клясавае барацьбы, на глебе палявеньня рабочае клясы, на глебе бязумоўнага росту сымпатый да СССР, на глебе абвастрэньня каленіяльных праблем будзе весьціся выбарчая барацьба; дзякуючы таму, што вельмі выяўляецца моцным напор рабочых нізоў на верхавіны сацыял-дэмакратыі, гэтая апошняя прымушана «манэўраваць».

Сацыял-дэмакратыя і палітыка Камінтэрну.

Мы за апошні час, з аднаго боку, маем зусім пэўную, больш правую, чымся раней, устаноўку ў колах Амстэрдамскага Інтэрнацыяналу і ў колах 2-га Інтэрнацыяналу, і ў той-жа час некаторы амаль «левы» манэўр, якім сацыял-дэмакраты апэруюць проці нас. Зараз адным з палажэньняў сацыял-дэмакратыі, якое выстаўляецца ў гэтым пытаньні, зьяўляецца гэткага роду палажэньне: ня проці СССР, а проці камуністаў. Гэта азначае нішто іншае, як

САЦЫЯЛ-ДЭМАКРАТЫЧНАЕ „АБНАЎЛЕНЬНЕ"

тае палітыкі, якая зараз вядзецца Чэмбэрленам. Чэмбэрлен гаворыць нам: «Калі ласка, мы ня проці таго, каб з вамі гандляваць, але толькі, будзьце ласкавы, зачыняце Камінтэрн». Сацыял-дэмакратыя гаворыць: «Зьлітуйцеся, мы заўсёды былі за ваш вялікі вопыт сацыялістычнага будаўніцтва, але, будзьце ласкавы, не распаўсюджвайце камуністычных і дэспатычных мэтадаў, гэтае заразы ў нашым краі». Што-ж гэта значыць? Ці — «дайце дырэктыву «в а ш ы м» кампартыям, каб яны спынілі сваю працу», ці «адразу-ж зачыняце Камінтэрн». Да гэтага вядзецца ўся справа. Не выпадае зараз г а в а р ы ц ь адкрыта проці СССР, бо настрой у мас не падыходзячы. Таму яны какетуюць з СССР, а з другога боку ў той-жа час напіраюць проці камуністаў. Сэнс гэтага манэўру робіцца такім чынам вельмі зразумелым.

Цікава яшчэ другое. За апошні час сацыял-дэмакраты спрабавалі і на лініі Камінтэрну

ЗАКІНУЦЬ ВУДАЧКУ.

Ад незалежнае рабочае партыі ў Англіі мы атрымалі ліст з прапановаю, ці нельга аб'яднаць Другі і Трэці Інтэрнацыяналы (людзі ўдаюць, нібы не разумеюць, што камуністы ніколі ня згодзяцца на аб'яднаньне са здраднікамі). Прэзыдэнт нямецкага рэйхстагу сацыял-дэмакрат Лебэ зрабіў заяву, у якой гаворыць амаль тое самае, што і «Форвэртс». У Аўстрыі Отто Баўэр зрабіў прамову гэткага самага зьместу.

Зразумела, што на гэты манэўр камуністычная партыя павінна адказаць узмацненьнем контр-атакі проці сацыял-дэмакратыі, бо асноўны сэнс гэтага манэўру зьяўляецца паўтарэньнем такога-ж капіталістычнага манэўру. Гэта трэба зрабіць тым больш, што і адносна СССР яны вядуць кампанію агіднага паклёпу. Бо гэтыя іх сымпатыі да СССР зьяўляюцца фальшывымі.

За апошні час унутры рабочае эўрапейскае клясы адбываюцца гэткія перагрупіроўкі, што расьцём і мы, расьце і сацыял-дэмакратыя. Дзе

КАРЭНЬНІ ЎПЛЫВУ САЦЫЯЛ-ДЭМАКРАТЫІ.

Карэньні ўплыву сацыял-дэмакратыі зараз у стабілізацыі капіталізму, у гушчах служачых, рабочае арыстакратыі (асабліва ў т р э с т а в а н ы х галінах), ажываючае пэрыядычна надзеі на росквіт і пашырэньне «сваёй» капіталістычнай прамысловасьці, у пацыфісцкім ашуканстве з боку сацыял-дэмакратыі і, урэшце, у гульні сацыял-дэмакратыі ў апазіцыю (бо ў сучасны момант сацыял-дэмакратыя, якая ўваходзіла раней ва ўрад, уяўляючы сабой «апазіцыйную» партыю, вакрапае некаторыя апазіцыйныя клявішы і на гэтым адбіваецца ад напору на яе з боку нізоў рабочае клясы).

КАРЭНЬНІ ЎПЛЫВУ КАМУНІЗМУ:

у супярэчнасьцях стабізацыі, у небясьпецы будучае вайны наогул і асабліва проці СССР і, урэшце, у паправеньні сацыял-дэмакратычных вярхоў.

Гэты працэс ставіць перад намі праблему: ці павінны мы цалкам і поўнасьцю праводзіць і далей, ні на ёту не зьмяняючы тактыку адзінага фронту ў сучасны момант. Ці мы павінны ў тактыку адзінага фронту ўнесьці якія небудзь новыя адзнакі, паставіць новыя пэўныя націскі, зрабіць пэўныя вывады з некаторых зьмен у аб'ектыўных абставінах, з некаторых перагруповак унутры самое рабочае клясы.

Мы думаем, што трэба паставіць

НЕКАТОРЫЯ НОВЫЯ „НАЦІСКІ"

(галасы: «правільна»). **І гэтыя новыя націскі ідуць у напрамку абвастрэньня барацьбы з сацыял-дэмакратычнымі лідэрамі і Амстэрдамскім Інтэрнацыяналам. І з гэтае прычыны** асаблівасьцю тактыкі адзінага фронту ў сучасны момант зьяўляецца рашучае прыстасаваньне тактыкі адзінага фронту зьнізу. Тут—увесь цэнтр цяжкасьці. База для гэтага ў рабочым руху ёсьць; база для верхавінных камбінацый у сучасны момант значна меншая, чым раней, бо заўважваецца паправеньне гэтых вярхоў, не зважаючы на некаторыя іх «левыя» фокус-покусы. Агульная генэральная ўстаноўка ў тактыцы адзінага фронту павінна быць у сучасны момант у тым, каб мы яшчэ больш, як раней, глядзелі на нізы, іменна ў гэты бок накіравалі руль нашае тактыкі. Мы павінны перанесьці цэнтр цяжкасьці пры правядзеньні тактыкі адзінага фронту на нізы, абвастрыць нашую барацьбу проці сацыял-дэмакратыі і ў асобку проці т. зв. «левых» сацыял-дэмакратычных правадыроў, усю нашую агітацыю будаваць на ўвязцы штодзённых патрабаваньняў рабочае клясы з вялікімі пытаньнямі палітыкі, у першую чаргу з пытаньнем аб вайне, **падводзячы масы да цэнтральнага лёзунгу, лёзунгу дыктатуры рабочае клясы.**

Каленіяльная праблема.

ДВА ПАДЫХОДЫ ДА КАЛЁНІЯЛЬНАГА ПЫТАНЬНЯ.

Пераходжу зараз да каленіяльнага пытаньня. Ужо з папярэдняга выразна выплывае, наколькі важна гэтае пытаньне ў сучасны момант і з пункту гледжаньня ходу міжнароднае рэвалюцыі і з пункту гледжаньня становішча сусьветнага капіталізму (праблема рынку).

Вы, таварышы, ведаеце, што яшчэ на другім кангрэсе Камуністычнага Інтэрнацыяналу пытаньне аб каленіях, каленіяльных рухах, каленіяльных паўстаньнях, каленіяльных войнах было пастаўлена ва ўсёй яго прынцыповай глыбіні. У часе нашае перадзьездаўскае дыскусіі ня раз спасылаліся на тое становішча, якое з усёю сілаю, з усім упорам высоўваў Уладзімір Ільліч, а іменна, што **мы павінны востра адрозьніваць краі пануючага імпэрыялізму ад краёў-каленій, якія зьяўляюцца аб'ектамі яго каленіяльнае палітыкі,** аб'ектамі каленіяльнае эксплёатацыі і каленіяльнага прыгнечаньня з боку буйных імпэрыялістычных дзяржаў.

Вы памятаеце, што ў партыі яшчэ ў часе вайны шмат таварышоў, асабліва прышоўшых у нашую партыю з іншых лягераў, у процілегласьць Уладзіміру Ільлічу інакш ставілі гэтае пытаньне. Яны думалі, што ў краёх, дзе пануе каленіяльнае прыгнечаньне з боку імпэрыялізму, мы павінны праводзіць прыблізна такую-ж палітыку, як і ў краёх, якія зьяўляюцца суб'ектам імпэрыялістычнае палітыкі, г. зн., імпэрыялістычнымі краямі. У часе вайны тав. Радэк выступіў наконт ірляндзкага паўстаньня з артыкулам, у якім ён, адзначаючы, што на чале ірляндзкага паўстаньня стаіць не пралетарыят, а буржуазея (частка ірляндзкае буржуазеі), абвясьціў, што гэтае паўстаньне—чужая нам справа. Уладзімір Ільліч накінуўся тады на гэты пункт гледжаньня, заявіўшы, што адмова ад падтрыманьня падобных нацыянальна-вызваленчых паўстаньняў ёсьць

НЕПАСРЭДНАЯ ДАПАМОГА ІМПЭРЫЯЛІЗМУ

пануючых нацый. Па сутнасьці справы ў Радэка тады было тое, што можна з поўным правам назваць сацыял-дэмакратычным ухілам у нацыянальным пытаньні, бо погляд сацыял-дэмакратыі іменна ў адмове ад падтрыманьня нацыянальна-рэвалюцыйнага руху і каленіяльнага руху з прычыны таго, што вельмі часта, асабліва на першай стадыі яго разьвіцьця, на чале яго стаіць не рабочая кляса, і што з гэтае прычыны, бач, пралетарскім рэвалюцыянэрам няма справы да гэтых нацыянальных буржуазных рухаў. Уладзімір Ільліч проці гэтага даводзіў, што з пункту гледжаньня міжнароднае рэвалюцыйнае барацьбы пралетарыяту проці імпэрыялізму нацыянальна-вызваленчыя рухі, рухі каленіяльныя, каленіяльныя паўстаньні і інш. ёсьць фактар, які паслабляе нашага галоўнага імпэрыялістычнага ворага, і што **адмова ад падтрыманьня такіх рухаў,** нават у тых выпадках, калі на чале іх стаіць зусім не пралетарыят, а, прыкладам, нацыянальна-рэвалюцыйная буржуазея, **—зьяўляецца непасрэднаю дапамогаю вялікадзяржаўнаму шавінізму, непасрэднаю дапамогаю імпэрыялістычнай дзяржаве.** Іменна адгэтуль для тав. Леніна выплывала магчымасьць падтрыманьня пры пэўных умовах нацыянальна-рэвалюцыйнае буржуазеі.

УЛАДЗІМІР ІЛЬЛІЧ АБ КАЛЁНІЯЛЬНЫМ РУХУ.

У нашай літаратуры і ў нашых прамовах мы ня раз падавалі тыя ўмовы, пры якіх Уладзімір Ільліч лічыў магчымым падтрымліваць нацыянальна-вызваленчыя рухі. Калі нацыянальна-рэвалюцыйная буржуазея сапраўды змагаецца проці імпэрыялізму і калі яна дае нам магчымасьць на рэвалюцыйнай базе арганізоўваць і выхоўваць масы рабочых і сялян, дык мы павінны дапамагаць ёй, дык мы можам ісьці з ёю разам. Уладзімір Ільліч ня толькі дапушчаў магчымасьці і мэтазгоднасьць на пэўных ступенях разьвіцьця ісьці разам з нацыянальна-прыгнечанай буржуазеяй, але ён гаворыць аб магчымасьці падтрымліваць блёк з буржуазеяй прыгнечаных краёў. Зразумела, што **гэта зусім не агульная формула,** прыгодная для кожнага этапу і кожнага пэрыяду нават каленіяльных рэвалюцый. Гэта само па сабе зразумела. Уладзімір Ільліч, кажучы аб магчымасьці «блёку з буржуазеяй», бясспрэчна абумоўліваў гэты блёк некаторымі ўмовамі. І ў шмат якіх мясцох сваіх прац ён падфармуляваў дакладна гэтыя ўмовы. Гэта—умовы сапраўднае барацьбы нацыянальна-рэвалюцыйнае буржуазеі проці імпэрыялізму, **папершае;** гэта—умовы сапраўднае волі для арганізацыі рабочае клясы і сялянства на базе рэвалюцыйнае тактыкі, рэвалюцыйнае праграмы, рэвалюцыйных выступленьняў, **падругое.**

Спыняючыся далей на сучасным становішчы ў Кітаі, т. Бухарын кажа:

КІТАЙСКАЯ РЭВАЛЮЦЫЯ НЕ ПАМЁРЛА,

больш таго, мне здаецца, можа стацца, што мы, магчыма, апынуліся напярэдадні новае вялікае рэвалюцыйнае хвалі **ў Кітаі,** рэвалюцыйнае хвалі ўжо на другой аснове, з другімі клясавымі сіламі, канкрэтна кажучы, **перад новымі выступленьнямі рабочае клясы і сялянства.** Гэтая магчымасьць новага ўздыму закладзена ў тых варунках, якія стварыліся ў сучасны момант у Кітаі.

НА ВОПЫЦЕ КІТАЙСКАЕ РЭВАЛЮЦЫІ

мы абмацалі канкрэтна шмат праблем каленіяльных рэвалюцый, і аднача на вопыце кітайскае рэвалюцыі выразна відаць, наколькі асьцярожным трэба быць у вызначэньні нашае канкрэтнае палітычнае тактыкі, наколькі трэба ўважліва ўлічваць асаблівасьці разьвіцьця ў тым ці іншым краі. Вось чаму выканком Камінтэрну ўхваліў,—гэта пастанова пакуль што папярэдняя, але яна, як відаць, будзе ўхвалена пленумам выканкому Камінтэрну,—паставіць у парадак дню чарговага міжнароднага кангрэсу Камінтэрну каленіяльнае пытаньне ва ўсім яго абхваце.

Вострасьць каленіяльнага пытаньня ўсім зразумела; вопыт у нас ёсьць вялікі. Вопыт кітайскае рэвалюцыі сапраўды нявычарпаны,—можна і трэба падвесьці ў гэтай галіне вынікі і накрэсьліць канкрэтны напрамак палітыкі для шмат якіх краёў. З гэтае прычыны на кангрэсе Камінтэрну ў нас гэтае пытаньне будзе адыгрываць вялічэзную, выключна буйную ролю.

(Канец дакладу ў чарговым нумары).

XV Зьезд Усе КП (б).

Заключнае слова т. Бухарына.

[illegible]

НА УНУТРЫ - АРГАНІЗАЦЫЙНЫХ ПЫТАНЬНЯХ КАМІНТЭРНУ.

[illegible]

АБ ДЗЯРЖАЎНЫМ КАПІТАЛІЗМЕ.

[illegible]

ГАЛОЎНАЯ ТАКТЫЧНАЯ ЛІНІЯ.

[illegible]

НА ХАРАКТАРЫСТЫЦЫ ЎХІЛАЎ У КАМІНТЭРНЕ.

[illegible]

Пасьля абраньня камісіі для выпрацоўкі рэзалюцыі па дакладу Бухарына зьезд перайшоў да слуханьня дакладу т. Рыкава аб пяцігадовым пляне развіцьця народнай гаспадаркі. Заслухоўваньне т. Рыкава на трыбуне было спаткана бурнаю авацыяй усяго зьезду.

На вячэрнім пасяджэньні 12 сьнежня з садакладам па гэтым самым пытаньні выступае Кржыжаноўскі.

5-цігадовы плян гаспадарчага будаўніцтва СССР*). Садаклад тав. Кржыжаноўскага.

Пройдзены этап будаўніцтва.

[illegible]

Далейшыя задачы.

[illegible]

Наш пяцігадовы гаспадарчы плян.

[illegible]

*) Асноўны даклад аб пяцігадовым пляне гаспадарчага будаўніцтва зроблен т. Рыкавым. Даклад т. Рыкава будзе дадзены ў адным з чарговых нумароў.

ВАКОЛ ЖЭНЕЎСКАЕ ПАСТАНОВЫ аб польска-літоўскім канфлікце.

Заява Плячкайціса і к-о.

ВАРШАВА, 12-XII. Лідэры літоўскіх эмігрантаў Плячкайціс, Майюс, Анцэвіч Паплавускас агаласілі пратэст проці заявы Вальдэмараса, які абвінавачваў літоўскіх эмігрантаў у Польшчы ў намеры падтрымаць польскае войска ў яго паходзе на Літву. Памянёныя асобы ў сваім пратэсьце заяўляюць, што крывавы тэрор у Літве прымусіў іх шукаць прытулку ў Польшчы. З гэтага, аднак, ня вынікае, што яны рыхтуюць замах на самастойнасьць Літвы. Эмігранты заяўляюць, што яны ні ў якім разе ня будуць імкнуцца да перавароту ў Літве пры дапамозе суседніх дзяржаў, асабліва—Польшчы.

Далей эмігранты адхіляюць, што зьезд у Рызе быў наладжан па ініцыятыве Польшчы. Плячкайціс і яго таварышы заяўляюць, што ў часе пабыту Пілсудзкага ў Вільні ў іх ня было з ім ніякіх нарад, дзе ішла-б гутарка аб магчымасьці паходу на Літву. Эмігранты толькі прасілі Пілсудзкага даць ім прытулак у Польшчы.

Нарэшце эмігранты заяўляюць, што яны будуць змагацца за аднаўленьне канстытуцыйнага рэжыму ў Літве.

„Перамога Пілсудзкага“.

Ацэнка пастановы Лігі ў Польшчы

ВАРШАВА, 12-XII. Урадавая прэса імкнецца паказаць рэзалюцыю рады Лігі Нацый па польска-літоўскім пытаньні, як буйную перамогу Пілсудзкага. Пілсудзкі, водлуг слоў урадавых газэт, «прышоў, убачыў, перамог».

Урадавыя і вайсковыя колы рыхтуюць Пілсудзкаму ўрачыстае спатканьне. Пілсудзкі прыяжджае ў аўторак раніцою.

Польскае тэлеграфнае агенцтва ў сваім паведамленьні аб рэзалюцыі Лігі Нацый падкрэсьлівае, што прыезд Пілсудзкага ў Жэневу «выклікаў пераварот у традыцыях Лігі Нацый».

Польскія газэты, якім, відаць, не па смаку некаторыя пастановы жэнэўскай канфэрэнцыі адносна Літвы, робяць від, што Польшча, быццам, дабілася на ёй перамогі над Літвою і што стоіла толькі марш. Пілсудзкаму зьявіцца ў Жэневе, як усе, пачынаючы ад Чэмбэрлена, падпарадкаваліся яго жаданьням, а ён... прыйшоў, убачыў перамог“...

Міністр Залескі аб пастанове.

ВАРШАВА, 12-XII. У гутарцы з прадстаўніком афіцыёзу «Эпока» міністр замежных спраў Залескі дае станоўчую ацэнку рэзалюцыі рады Лігі Нацый наконт польска-літоўскага канфлікту.

Водгукі Жэневы ў Коўні

Літоўскія газэты лічаць пастановы Жэнеўскай сэсіі Лігі Народаў спрыяючымі для Літвы, бо яны палажылі канец вечным пагрозам Польшчы захапіць Літву збройнаю сілаю. Нявырашэньне Лігай Нацый віленскага пытаньня расцэньваецца як зьявішча часовае

Высылкі з Літвы.

«Дзен. Віл.» абураецца, што Літва і ў далейшым прымяняе рэпрэсіі проці палякаў, высылаючы некаторых з іх у Польшчу. Гэтымі днямі, піша, «Д. В.» была выселена ў Польшчу нейкая Ядвіга Яхімовіч, па прафэсіі настаўніца.

Шаўлісы на пагранічы.

Каля Аран, як даносіць «Дз. В.», у шмат якіх пунктах згуртаваліся аддзелы шаўлісаў.

Дэманстрацыйнае набажэнства.

У дзень разгледжаньня Лігай Нацый польска-літоўскага канфлікту ў Коўні адбылося ўрачыстае набажэнства, на якім быў прысутным увесь урад з прэзыдэнтам Сьмятонай на чале.

У ПАНСКАЙ ПОЛЬШЧЫ.

КАТАРЖНЫЯ ПРЫСУДЫ УКРАІНЦАМ.

ВАРШАВА, 12-XII. 10-га сьнежня ў акругозым судзе ў Луцку ўхвален прысуд па справе 34-х асоб, абвінавачаных у прыналежнасьці да камуністычнае партыі Заходняе Украіны. Двое падсудных апраўдана, рэшта засуджана на катаргу і ў астрог на розныя тэрміны.

Пасьля абвяшчэньня пастановы суду, 24 засуджаных было дастаўлена ў катаржны астрог у Вронкі.

ДЭМАНСТРАЦЫЯ БЕСПРАЦОЎНЫХ.

Гэтымі днямі ў Барыславе адбылася дэманстрацыя беспрацоўных у колькасьці 500 асоб, якія дамагаліся выплаты ім дапамог.

Далейшы ўзрост беспрацоўя.

Лік беспрацоўных у Польшчы павялічыўся ў працягу ад 27 лістападу да 3 сьнежня на 7.232 асобы

Забастоўка на тэкстыльных фабрыках.

Забастоўка на тэкстыльных фабрыках Беластоку пашыраецца, перакінуўшыся на новыя фабрыкі сукна і коўдраў Кулікоўскага.

Сьпіскі выбаршчыкаў.

Па ўсёй Польшчы складаюцца цяпер сьпіскі выбаршчыкаў у польскі сойм. Сьпіскі павінны быць складзены да 27 сьнежня.

Б. пасол Галко ня ўцёк.

Б. пасол Галко, аб якім некаторыя польскія газэты пісалі, што ён уцёк, прыслаў у газэты паведамленьне, што ён і ня думаў уцякаць у страсе перад арыштам, які яму пагражае.

Манархісты і выбары ў сойм.

У № 276 манархічнае „Слово“ піша: „урад праз увядзеньне выбарчае суталакі і ўваскрашэньне повага сойму аслабляе і руйнуе уласную папярэднюю працу. Лічым, што расьпісаньне новых выбараў—вялікая памылка ўраду“... Іх ідэал—чысты царызм.

Склад зброі.

У Скавятыне (Галіцыя) польская паліцыя знайшла ў мясцовым аддзеле украінскага таварыства «Луг» некалькі карабінаў, рэвальвэраў і патроны. Т-ва зачынена.

Сьпірытусаваньне Польшчы.

На пасяджэньні дзяржаўнай сьпірытусовай рады запраэктавана адчыніць у 1928-30 гадох 110 новых гарэлачных заводаў, з якіх аж 80 у З. Беларусі і З. Украіне.

9-ая кніжка «Сахі».

Вышаў 9-ы № „Сахі“—месячніка сельскай гаспадаркі. Зьмест яе наступны: Шкоднасьць спасваньня руні. Як я атрымаў два ўраджаі. Як карміць кароў. Як з саломы зрабіць добры корм і г. д.

Антысавецкая фальшыўка.

ВЕНА, 11-XII. «Нэйе Фрэйе Прэсэ» ад 10-га сьнежня агаласіла пад сэнсацыйнымі загалоўкамі нясіснуючы «артыкул Сталіна» аб палітыцы СССР па пытаньню «аб разброеньні», «аб паветраных сілах СССР» і аб дачыненьнях савецкага ўраду да праваслаўнае царквы. «Артыкул» гэты, які зьяўляецца ад пачатку да канца глыбейшаю фальшыўкаю, атрыман газэтаю ад англа-амэрыканскага агенцтва „Ньюс Пэйпер Сэрвіс“ ужо ня раз фабрыкаваўшага антысавецкія падробкі. У „артыкуле“ зьмяшчаюцца фантастычныя лічбы аб магутнасьці паветранага флёту СССР і бязглуздае разважаньне аб рэлігійнай палітыцы савецкага ўраду.

„Ротэ Фанэ“ выкрывае фальшывы „артыкул Сталіна“ у «Нэйе Фрэйе Прэсэ», як недарэчную фальсыфікацыю, і заяўляе, што аўтары яе хочуць пры дапамозе галаваломнага ашуканства зьменшыць тое вялізнае ўражаньне, якое зроблена прапановамі Літвінава ў Жэневе аб разброеньні.

НА 7-мiГАДЗІННЫ РАБОЧЫ ДЗЕНЬ.

МАСКВА. 12-XII. Прэзыдыум ЦК саюзу будаўнікоў прапанаваў мясцовым саюзным арганізацыям распачаць супольна з гаспадарчымі органамі падрыхтоўку пераходу на 7-мі гадзінны рабочы дзень у стала дзейнічаючых прадпрыёмствах прамысловасьці па вырабе будаўнічых матар'ялаў—цэманту, агнятрывалае і чырвонае цэглы. Распрацоўка пытаньня пераходу на 7-мігадзінны рабочы дзень павінна праходзіць пры ўдзеле вытворчых камісій і нарад, інжэнерна-тэхнічных працаўнікоў і шырокага актыву рабочых.

БАЎГАРСКІЯ НАСТРОІ.

(Ад уласнага карэспандэнта).

[illegible] ці цягнуцца да ўраду. Каб адцягнуць увагу ад крызісу ў шэрагах кіруючай клікі, улада дала волю разбойнікам. Зараз адна за другой мясцовасьці абвяшчаюцца на ваенным і нават асадным становішчы, на рэцыдывістаў ладзяцца аблавы, мірнаму насельніцтву забараняюць выходзіць з вёскі, сьпяваць песьні, пакідаць свой дом і г. д. Словам, гэта тэатр ва ўсебаўгарскім маштабе. Глядзі, баўгарын, і любуйся гэтым прадстаўленьнем, чаго табе там нос саваць у другое месца.

Найбольш сумным, аднак, ва ўсёй гэтай нявартай паважаючага сябе ўраду і злачыннай гульні зьяўляецца тое, што пад відам жулікаў улада вядзе паляваньне на рабочых. Рабочы рух, які пачаў патроху ажываць, зноў трапіў пад караючую руку фашыстаў. За апошні пэрыяд часу карнымі экспэдыцыямі забіта, водлуг даных рабочай арганізацыі, каля чатырох дзесяткаў зусім нявінных таварышоў. Забіты толькі таму, што лічыліся членамі пралетарскіх аб'яднаньняў і лічыліся клясавымі ворагамі. Левыя газэты—«Новіны» і „Вазраждава“—канфіскуюцца і штрафуюцца бяз канца і меры. Гэтым двум органам толькі ў апошнія тры месяцы ўлада нанесла страты 130.000 леў. Напісаная ў акадэмічнай форме брашура „Пуч 9-га чэрвеня“ (пераварот Цанкава ў 1923 г.) канфіскавана паліцыяй зараз-жа пасьля яе выхаду ў сьвет. А яе выпусьцілі ў колькасьці 20 000 экзэмпляраў. Гэта ня жарты для беднага рабочага партмане! Адначасова выдаюцца загады аб забароне рабочых і прафэсыянальных сходаў, ня кажучы ўжо аб мітынгах.

Рабочая і сялянская кроў і сьлёзы льлюцца ў Баўгарыі ракою. Пану Ляпчаву дэмакратызм ніколі і ня сьніўся. Супроць ураду „Дэмакратычнага Згавору“ выступае нават правая сафійская газэта „Мір“. Яна прыводзіць на сваіх старонках гэткія факты хабарніцтва, што нават кожнаму незацікаўленаму робіцца сорамна і прыкра. Такім чынам у Ляпчава завяліся ворагі і ў правым, ня толькі ў левым лягеры. Вораг з правага боку бадай што яшчэ больш небясьпечны, чым вораг левага боку, бо там вораг карыстаецца ня толькі воляй, але і зброяй. Мы маем на ўвазе афіцэраў. Большасьць з іх фашысты, прыхільнікі Цанкава. І на іх адна назва „Дэмакратычны Згавор“ робіць няпрыемнае ўражаньне. Дарма, што «Дэмакратычны Згавор» Ляпчава кіруе ня менш крывава, чым фашысцкая кліка Цанкава. Афіцэрам надавай уладу па іх густу. Баўгарыя кожны дзень можа спадзявацца на ваенны пераварот з правага боку.

Бачачы насьняваючыя падзеі, баўгарскія пралетарскія арганізацыі і прафэсыянальныя саюзы пастанавілі тэрмінова ажыцьцявіць ідэю агульнага яднаньня. Рабочыя, працоўныя жанчыны, левая інтэлігенцыя, моладзь—усё гэта гуртуецца ў адно цэлае, каб даць рэакцыі адпор і перш за ўсё адбіць у яе ахвоту да масавага тэрору. У выніку стварыўся рух вельмі значнага размеру. Пралетарыят Баўгарыі ажыў, заварушыўся, ня гледзячы на ўсю сілу чорнага тэрору. Мала таго: баўгарскія рабочыя пастанавілі дамагацца дазволу на ўезд дэлегацыі саюзных рабочых, каб саюзны пралетарыят, убачыўшы накуты сваіх баўгарскіх таварышоў, аказаў ім належнае падтрыманьне.

Балканскі.

Сафія.

У АПОШНІ ЧАС.

(Атрымана а 1 гадз. уночы).

МІЛІТАРЫСТЫ МАБІЛІЗУЮЦЬ СВАЕ СІЛЫ ДЗЕЛЯ НАСТУПУ НА КАНТОН.

ШАНХАЙ, 13-XII. Лі-Ці-Сін заявіў кітайскім журналістам, што Бай-Цзун-Чы выяжджае сёньня ў Ханькоу, адкуль на чале арміі павядзе наступ на Кантон. З Сватоу паведамляюць, што Чэн-Таі-Цзун і Чэн-Цьзін-Тан мабілізуюць свае сілы дзеля наступу на Кантон.

З Гангконгу паведамляюць аб складзе «гуандунскага савецкага ўраду». Старшыня ўраду—Су-Чао-Чэн, міністр па чужаземных справах—Хуан-Цін, галоўнакамандуючы—гэнерал Іе-Цін.

* * *

Па паведамленьню з Гангконгу, кантонскі флёт застаўся на баку Чан-Фа-Гуя і пачаў дванаццатага бамбандыроўку горада. Выспа Хайнань (супроць Кантону) занята Лі-Фу-Лінам. Сюды-ж уцяклі Чан-Фа-Гуй і іншыя члены ўраду. Па словах японскага агенцтва, войска Лі-Фу-Ліна перайшло рэчку і ўзяло назад паўднёвую частку Кантону, паўночная застаецца ў руках рэвалюцыйнага войска. Перадаюць таксама, што войска Хуан-Ці-Сяна наступае на Кантон з поўначы і захаду.

У часе боек у Кантоне выбухнулі пажары, згарэў японскі шпіталь, японскім маракам удалося спасьці пэрсанал і хворых. З прычыны пажараў спынена падача электрычнага току. Горад у цемнаце. Перад паўстаньнем саюз маракоў абвясьціў усеагульную забастоўку. Чыгуначны і параходны рух спынен. На станцыях зграмадзілася шмат уцекачоў. Ангельскія маракі адправілі кітайскі параход з уцекачамі ў Гангконг. Рабочыя друкарань абвясьцілі забастоўку.

КАНТОНСКІ ФЛЁТ ПЕРАЙШОЎ НА БОК КАМУНІСТАЎ.

ШАНХАЙ, 13-XII. Урадавае агенцтва Гоміньн паведамляе: «Шматразовыя спробы Лі-Фу-Ліна захапіць Кантон, якія адзін час амаль ня скончыліся посьпехам, пацярпелі няўдачу. Учора вечарам становішча значна пагоршылася, бо флёт перайшоў на бок камуністаў».

ГАМІНДАН ДАМАГАЕЦЦА РАЗРЫВУ ЗНОСІН З СССР.

ШАНХАЙ, 13-XII. Сёньня Чан-Кай-Шы, прымаючы некаторых амэрыканскіх журналістаў, заявіў ім, што ў суботу на тымчасовай канфэрэнцыі Гаміндану ўхвалена «рэкамэндаваць» нанкінскаму ўраду парваць зносіны з СССР і прасіць савецкі ўрад адклікаць усе консульствы, якія знаходзяцца на тэрыторыі, нанкінскаму ўраду.

На пытаньне, якія крокі ў гэтых адносінах ужо зроблены, Чан-Кай-Шы адказаў, што яму аб гэтым нічога невядома.

Пераварот у Кантоне.

ВАН-ЦЬЗІН-ВЭЙ АДМЯЖОЎВАЕЦЦА АД УДЗЕЛУ Ў ПЕРАВАРОЦЕ.

ШАНХАЙ, 13-XII. Увесь чужаземны друк перапоўнен паведамленьнямі і артыкуламі аб перавароце ў Кантоне. Лі-Ці-Сін агаласіў тэлеграмы, атрыманыя ім нібыта ад падначаленых яму ў Гуандуні гэнэралаў, якія абвінавачваюць ва ўчыненьні перавароту Ван-Цьзін-Вэя і Чан-Фа-Гуэя. Лі-Ці-Сін патрабуе ад Чан-Кай-Шы ўжыць рашучыя захады проці Ван-Цьзін-Вэя.

Ван-Цьзін-Вэй, у свой чарод, агаласіў сваю тэлеграфную перапіску з Кантонам, у якой адмяжоўваецца ад перавароту.

Змаганьне шанхайскіх стачачнікаў.

ШАНХАЙ, 12-XII. Як паведамляе шанхайскі друк, учора ўзброены пікет бастуючых трамвайных рабочых забіў яшчэ аднаго наглядчыка-карэйца. У зьвязку з гэтым кампанія гарадзкіх чыгунак спыніла спробы аднавіць трамвайны рух.

Саюз мэталістаў заклікае падтрымаць бастуючых. Паштавікі, а таксама рабочыя і служачыя марское мытніцы падалі рад патрабаваньняў адміністрацыі.

Чан-Кай-Шы ізноў галоўнакамандуючы.

ШАНХАЙ, 12-XII. На апошнім пасяджэньні папярэдняе канфэрэнцыі Гаміндану, Ван-Цьзін-Вэй падаў прапанову аднавіць Чан-Кай-Шы на пасадзе галоўнага камандуючага. Прапанова ўхвалена. Чан-Кай-Шы пакуль-што яшчэ ня даў канчатковае згоды. Кіраўнікі гуансійскае групоўкі заявілі, што цалкам далучаюцца да прапановы аднавіць Чан-Кай-Шы ў правох галоўнага камандуючага, але пры гэтым напаміналі Ван-Цьзін-Вэю аб нядаўняй барацьбе проці Чан-Кай-Шы.

Ван-Цьзін-Вэй заявіў, што партыя адчувае патрэбу ў паважным лідэры, якім можа быць толькі Чан-Кай-Шы.

Па БССР.

(Ад нашых карэспандэнтаў).

Сялянская ўзаемадапамога на Гомельшчыне.

Гомель. 10-га сьнежня пачаліся перавыбары камітэтаў сялянскіх таварystваў узаемадапамогі. Задача гэтых перавыбараў—вылучыць людзей з ініцыятывай, якім не патрэбна сталае непасрэднае кіраўніцтва. А што на гэтае кіраўніцтва разьлічваць нельга, паказаў вопыт як гэтага году, так і ранейшых гадоў. Камітэтаў у акрузе 600, а абслугоўвае іх адзін старшыня акруговага камітэту. Таму вялікая большасьць камітэтаў працуе зусім самастойна і, на жаль не заўсёды добра, таму што людзі, кіруючыя працаю не адпавядаюць свайму назначэньню. І мэта сёлетніх перавыбараў па магчымасьці зьнішчыць гэтае зло.

У многіх камітэтаў усімі справамі бескантрольна кіруе старшыня. У некаторых мясцох слаба ўяўлена ідэя калектыўнага членства. Не заўсёды правільна разьмяркоўваюцца крэдыты, не заўсёды іх атрымліваюць тыя, хто сапраўды адчувае ў іх патрэбы. У Хойнінскім раёне напрыклад, з фонду беднаты атрымалі крэдыт галоўным чынам заможныя.

Да ліку асноўных дасягненьняў гэтага году трэба аднесьці павялічэньне фонду камітэтаў на 50 проц., у сучасны момант гэты фонд складае 48.231 р. грашыма і 39.226 пуд. зярна.

На сродкі камітэтаў абсталявана 14 пракатных пунктаў, у якіх ёсьць веялкі, сартоўкі, малатаркі з коннымі прыводамі, радавыя сеялкі, саламарэзкі, плугі. Сялянства карыстаецца гэтымі машынамі на самых ільготных умовах. За малатарню з веялкай плаціць, напрыклад 2-3 руб. у дзень. У гэтым 1927-28 г. прадугледжваецца адчыніць яшчэ 7 пракатных пунктаў.

59.000 руб. выдадзеныя сельска-гаспадарчым банкам на доўгатэрміновае ільготнае крэдытаваньне, выкарыстаны таксама часткова. За кошт гэтага крэдыту арганізавана 50 машынных таварыстваў, 10.000 руб. патрачана на крэдытаваньне беднаты з мэтаю ўцягненьня яе ў малочныя арцелі (выдаваліся крэдыты на куплю кароў).

Зроблена шмат і для арганізацыі беднаты. Арганізавана 200 працоўных арцеляў, у якія ўцягнуты 5.433 бедняка. За 1.443 беднякоў камітэт заплаціў уступныя ўзносы ў кааперацыю. Аказана грашовая дапамога ў форме неўзваротных пазык сем'ям чырвонаармейцаў, інвалідам і іншым беднякам.

У веснавую засеўную кампанію бедната атрымала з камітэтаў 25.484 пуды рознага насеньня і 16.275 руб. грашыма на набыцьцё інвэнтару і на куплю коняй. І, што вельмі важна, беднаце была аказана працоўная дапамога: людзі адпрацавалі 1.051 дзён, а коні—1.052 дні.

Належыць адзначыць, што значная частка камітэцкае зямлі была апрацавана грамадзкімі сіламі.

Гэтыя дасягненьні магчымы былі, зразумела, толькі там, дзе былі энэргічныя і цьвёрдыя працаўнікі на мясцох. Мэта надыходзячых перавыбараў—прыцягнуць іх да працы паўсюды.

В. Г. З-ва.

36300 СЯЛЯНСКІХ ГАСПАДАРАК ВЫЗВАЛЕНА АД ПАДАТКУ.

Ворша, 13-XII. Згодна маніфэсту, дадаткова вызвалены ад уплаты сельска-гаспадарчага падатку 16722 сялянскія гаспадаркі на суму 79000 р. Усяго з ранейшымі вызвалена ад с.-г. падатку 36300 сялянскіх гаспадарак на суму 160000 руб.

ПАШЫРЭНЬНЕ ЭЛЕКТРЫФІКАЦЫІ.

Чэрвень, 13-XII. У бліжэйшыя часы распачнецца рамонт і пашырэньне Чэрвенскай электрастанцыі. На гэтую мэту асыгнавана акрвыканкомам 6000 руб. Пасьля правядзеньня гэтых работ электрастанцыя зможа ахапіць значна большы лік абанэнтаў.

КРЭДЫТАВАНЬНЕ СЕЛЬСКАЙ ГАСПАДАРКІ.

Бабруйск, 13-XII. Акрсельбанк склаў плян крэдытаваньня сельскай гаспадаркі на другі квартал, які прадугледжвае крэдытаваньне на суму 790.000 руб. З гэтае сумы доўгатэрміновага крэдыту на 450.000 руб.

З агульнай сумы крэдытаваньня прадугледжана на набыцьцё рабочае жывёлы—70.000 руб., с-г. машын—50.000 руб. і на будынкі—195.000 р.

На вытворчыя працэсы сельскай гаспадаркі вызначана сума ў 185.000 р.

Плян разгледзіла акруговая пляновая камісія і зацьвердзіла яго з павялічэньнем на 20.000 руб.

НОВАЯ ТУБЭРКУЛЁЗНАЯ БОЛЬНІЦА.

Гомель, 13-XII. У акрузе намечана адчыненьне тубэркулёзнай больніцы. Узьнята хадайніцтва аб асыгнаваньні з рэспубліканскага фонду 40000 руб. на пабудову больніцы і 10000 р. на пашырэньне пачнога санаторыя.

34000 РУБ. НА АДНАЎЛЕНЬНЕ САДОЎ.

Па ўсіх калектыўных гаспадарках Беларусі фруктовых садоў налічваецца 1933 гэктары, у большасьці яны патрабуюць аднаўленьня. Белсельсаюз у сваім пляне прадугледжвае водпуск на гэтую мэту 34000 руб. крэдыту. Разам з аднаўленьнем мяркуецца заладжыць 3 пладовыя гадавальнікі, што будзе каштаваць 7400 руб.

АРГАНІЗАЦЫЯ НОВЫХ КРЭДЫТНЫХ ЯЧЭЕК.

ЧАЧЭРСК, 13-XII. У Чачэрскім раёне распачата арганізацыя 2-х новых крэдытных ячэек. Сельска-гаспадарчыя ячэйкі арганізуюцца ў Рудні-Барталамееўцы і Пакоці.

БЕСПРАЦОЎЕ РАСЬЦЕ.

ГОМЕЛЬ, 13-XII. У зьвязку з канцом будаўнічага сэзону на біржы працы павялічыўся прыток беспрацоўных. У параўнаньні з папярэднім месяцам лік беспрацоўных павялічыўся на 500 чалавек.

СТАН БЕСПРАЦОЎЯ.

Водлуг даных аддзелу працы Менскага АВК, на 1-га лістапада г. г. у акрузе лічылася 6858 беспрацоўных. З гэтага ліку 3492 члены прафсаюзаў і 1016 падросткаў.

Па сваёй кваліфікацыі першае месца займаюць чорнарабочыя—40 проц. і разумовай працы—25 проц.

У параўнаньні з мінулым годам лік беспрацоўных павялічыўся на 15 проц

10 год Рабоча-Сялянскай Міліцыі.

На варце аховы рэвалюцыйнай законнасьці.

У вялікія дні, у дні, калі паўстаўшая рабочая кляса і працоўнае сялянства зьнішчылі адвечных прыгнятальнікаў і старыя парадкі—нарадзілася Рабоча-Сялянская Міліцыя.

Падсумоўваючы дзесяцігадовую працу міліцыі, нельга ня ўспомніць пройдзены ёю цяжкі шлях.

У гады грамадзянскай вайны міліцыя, як дапаможная частка Чырвонай арміі, змагалася разам з ёю на вонкавых і ўнутраных франтох, выконваючы адначасова і іншыя задачы, ускладзеныя на яе савецкай уладай. За гэты пэрыяд часу шмат працаўнікоў міліцыі было забіта ў бойках супроць банд, у барацьбе за ўзмацненьне Кастрычнікавых заваёў.

Пасьля ліквідацыі вонкавых франтоў і пераходу да мірнага будаўніцтва і новай эканамічнай палітыкі, камуністычная партыя і савецкая ўлада паступова высоўвалі перад Рабоча-Сялянскай Міліцыяй новыя адказныя задачы.

Выконваньне гэтых задач патрабавала ачысьціць шэрагі міліцыі ад варожага ёй элемэнту, асьвяжыць партыйны склад, зьменшыць колькасьць за кошт якаснага іх складу і ўвесьці вучобу. Усе гэтыя праблемы паступова вырашаліся ўпартай працай міліцыі і Крымінальнага Вышуку. У выніку праведзеных мерапрыемстваў, ня гледзячы на цяжкія абставіны працы, міліцыі ўдалося за 10 год барацьбы і будаўніцтва выхаваць дысцыплінарную варту аховы працы і жыцьця працоўных.

Асабовы склад міліцыі за апошнія гады ўзмацніўся павялічэньнем ліку партыйных з 12 да 18 проц. Таксама адзначаецца павышэньне проценту рабочых і сялян з 63 да 73,4, а тамсама проценту беларусаў—з 63,4 да 71,9. За працягу службы ў міліцыі нагляецца павялічэньне служачых звыш 3-х гадоў з 14,1 да 22,6 проц. Усё гэта азначае, што ў працягу апошніх год адбылося павышэньне кваліфікацыі і ўзмацненьне асабовага складу, што дапамагло найлепшаму правядзенню рэвалюцыйнай законнасьці і лёзунгу «тварам да вёскі», якія знайшлі найлепшае ажыцьцяўленьне ў пастаноўцы міліцыяй дакладаў перад насельніцтвам аб цяжкасьцях барацьбы са злачынствамі, аб дапамозе самога насельніцтва ў выяўленьні злачыннага элемэнту.

Адначасова растлумачаны асноўныя прынцыпы савецкага законадаўства. У 1926 г. зроблена часьцямі міліцыі звыш 1.200 справаздач на сельскіх сходах і прадпрыемствах. Праводзячы гэтую працу, міліцыя так здолела заслужыць давер'е насельніцтва, што ёсьць цэлы шэраг фактаў абраньня асобных працаўнікоў у выканкомы.

Разам з гэтым неабходна адзначыць праведзеную працу па палепшаньні прафэсыянальных ведаў і ўзьняцьця агульна-асьветнага ўзроўню. Школа міліцыі за час існаваньня зрабіла 5 выпускаў (усяго 246 чалавек), якія атрымалі адпаведныя пасады ў органах міліцыі і Крымінальнага Вышуку, а праз акруговыя курсы перападрыхтоўкі прайшло 75 проц. асабовага складу сельскай міліцыі і Крымінальнага Вышуку.

Але гэта ня значыць, што працаўнікі міліцыі могуць „адпачываць на лаўрах“. Ня толькі адпачыць, але нават зрабіць маленькі перапынак міліцыя ня можа. Гаспадарчы рост Савецкай Рэспублікі і палепшаньне дабрабыту працоўных высоўваюць міліцыі ўсё новыя і новыя патрабаваньні для палепшаньня сваёй працы ў духу выхаваньня рэвалюцыйнай законнасьці і аховы інтарэсаў працоўных.

Надыходзячая пагроза вайны вымагае ад працаўнікоў міліцыі і Крымінальнага Вышуку яшчэ большай пільнасьці і самаахвярнасьці.

У сувязку з паляпшэньнем эканамічнага становішча нашай краіны паступова паляпшаецца і матар'яльны дабрабыт працаўнікоў міліцыі і Крымі-

Начальнік міліцыі тав. КРОЛЬ.

нальнага Вышуку па ўсіх лініях—па зарплаце, абмундыраваньні, узброеньні і г. д.

Найбольшае павялічэньне зарплаты праведзена для малодшых міліцыянэраў. У 1924 г. малодшы міліцыянэр атрымліваў 16 руб. у месяц—100 пр., у 1925 г.—21 р. 60 к.—137 проц., у 1926 г.—28 руб.—175 проц. і ў 1927 г.—32 руб.—200 проц.; палепшылася забесьпячэньне абмундыраваньнем. Да 1924 г. гэта забесьпячэньне было вельмі нізкім—каля 50 проц., а ў 1927 г.—на 100 проц. Забесьпячэньне коньмі таксама паляпшаецца; у 1924 г. некамплект коней складаў 38 проц., а ў 1927 г.—толькі 9 проц., калі лічыць неабходным поўнае забесьпячэньне коньмі ўсіх старшых міліцыянэраў.

Адносна памяшканьняў праводзіцца групоўка міліцыянэраў у інтэрнатах, пры чым колькасьць іх з кожным годам павялічваецца. У гарадох і раёнах шмат міліцыянэраў жывуць ужо ў спэцыяльных інтэрнатах, чым значна паляпшаецца пры сучасным кватэрным крызісе іх матар'яльны дабрабыт.

Далейшым паляпшэньнем матар'яльнага дабрабыту зьяўляецца ўнесены на разгляд ураду праэкт аб устанаўленьні пэрыядычных прыбавак да атрымліваемай пэнсіі за выслугу гадоў, аб дзяржаўным страхаваньні жыцьця і здароўя працаўнікоў Міліцыі і Крымінальнага Вышуку і аб шэрагу ільгот у галіне землеўпарадкаваньня, народнай асьветы і кватэрных умоў.

Зацьверджаньне ўрадам зазначаных мерапрыемстваў дасьць магчымасьць яшчэ больш узмацніць апарат Міліцыі.

Пры ўмовах узмацненьня рэвалюцыйнай законнасьці і ўпартай вучобы нам удасца яшчэ больш забясьпечыць нармальную працу рабоча-сялянскіх мас.

Начальнік Міліцыі і Крымінальнага Вышуку БССР КРОЛЬ.

Вернаму вартаўніку пралетарскай дыктатуры.

Цэнтральны Выканаўчы Камітэт БССР вітае апору рэвалюцыйнага парадку Рэспублікі—Рабоча-Сялянскую Міліцыю БССР з дзесяцігодзьдзем яе існаваньня.

Чырвоная Міліцыя ў першыя гады існаваньня савецкай улады пасьпяхова вяла барацьбу супроць ахапіўшай краіну хвалі бандытызму да поўнага яго зьнішчэньня і па сёньнешні дзень зьяўляецца вернай абаронаю савецкай грамады.

Цэнтральны Выканаўчы Камітэт БССР упэўнены, што таксама і надалей Рабоча-Сялянская Міліцыя застанецца на варце заваёў Кастрычніка і ўстаноўленага ім рэвалюцыйнага правапарадку, заўжды нязьменным вокам выкрываючы і зьнішчаючы адданай рабочым і сялянам рукой усё злачыннае і шкоднае інтарэсам рэвалюцыйных працоўных мас, на карысьць і росквіт нашага сацыялістычнага будаўніцтва.

Няхай жыве Чырвоная Рабоча-Сялянская Міліцыя.

Няхай жыве, мацнее і шырыцца ўтвораны Кастрычнікам рэвалюцыйны лад дыктатуры пралетарыяту—адзіны шлях да сацыялістычнае грамады.

Старшыня Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР А. ЧАРВЯКОЎ.

Сакратар Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР А. ХАЦКЕВІЧ.

13 сьнежня 1927 г.
г. Менск.

Савет Народных Камісараў БССР у дзень дзесяцігодзьдзя Беларускае Рабоча-Сялянскае Міліцыі шчыра вітае вернага вартаўніка законнасьці і рэвалюцыйнага парадку.

За мінулыя 10 гадоў свайго існаваньня і дзейнасьці Рабоча Сялянская Міліцыя бязупрэчна выконвала ўсе ўскладзеныя на яе Рабоча Сялянскім Урадам абавязкі і актыўна дапамагала працоўным у іх барацьбе з ворагамі савецкае ўлады і са злачыннасьцю па падтрыманьню рэвалюцыйнага парадку і супакою.

За гэты час Міліцыя вылучыла шэраг барацьбітоў асабліва адданых справе рэвалюцыі, якія сваёю працаю дапамагалі ўзмацненьню дыктатуры пралетарыяту.

Адзначаючы тую адказную складаную працу, якую Міліцыя штодзённа праводзіла за мінулыя 10 год—Савет Народных Камісараў БССР заклікае працаўнікоў Міліцыі і Крымінальнага Вышуку і ўперад цьвёрда стаяць на варце аховы заваёў Кастрычнікавай Рэвалюцыі, а працоўныя масы Беларусі—да ўсямернага садзейнічаньня Міліцыі ў яе працы.

Няхай жыве Беларуская Рабоча-Сялянская Міліцыя, якая стаіць на варце заваёў Кастрычніка.

Нам. Старшыні Савету Народных Камісараў БССР КАРП.

Кіраўнік Спраў Савету Народных Камісараў БССР МАРОЗ.

13 сьнежня 1927 г.
г. Менск.

ЦК КП(б)Б горача вітае ўсіх працаўнікоў Рабоча-Сялянскай Міліцыі і Крымінальнага Вышуку з дзесяцігодзьдзем іх існаваньня.

На працягу 10 год Міліцыя была заўсёды адданым вартаўніком савецкай улады ў справе аховы Кастрычнікавых заваёў на Беларусі.

ЦК КП(б)Б упэўнен у тым, што і надалей Міліцыя будзе моцна ахоўваць працу рабочых і сялян БССР у справе будаўніцтва сацыялізму ў нашай краіне.

ЦК КП(б)Б.

Менскі акруговы камітэт КП(б)Б шле сваё рэвалюцыйнае прывітаньне Менскай Рабоча-Сялянскай Міліцыі ў дзень яе 10-цігадовага юбілею!

10 год Менская міліцыя, зьяўляючыся вокам пралетарскае дыктатуры, цьвёрда стаяла на варце аховы рэвалюцыйнага парадку.

Менскі акруговы камітэт КП(б)Б упэўнен, што Менская Міліцыя і надалей будзе непарушна стаяць на вышыні сваіх задач—аховы парадку і спакою чырвонай сталіцы Беларусі і акругі, неабходных пралетарыяту для пасьпешнага сацыялістычнага будаўніцтва.

МЕНСКІ АКРУГОВЫ КАМІТЭТ КП(б)Б.

НАШЫ ДАСЯГНЕНЬНІ І БЛІЖЭЙШЫЯ ЗАДАЧЫ.

(Да дзесяцігодзьдзя Крымінальнага Вышуку).

Барацьба са злачыннасьцю зьяўляецца адной з асноўных задач органаў Крымінальнага Вышуку. У гэтай галіне работа Крымінальнага Вышуку Беларусі да 10-й гадавіны існаваньня дасягнула значных вынікаў. Дынаміка выкрыцьця злачынстваў, пачынаючы з першых год арганізацыі крымінальна-вышукных установаў Беларусі, штогодна ўзрастае, і гэтым мы абавязаны той энэргіі кіруючага складу і патрыманьню партыйных і савецкіх арганізацый заўсёды садзейнічаўшых арганізацыі і рабоце гэтага важнага дзяржаўнага органу.

Ня гледзячы на цяжкія ўмовы працы ў паўзьмежных умовах тэрыторыі Беларусі, на цяжкія ўмовы падбору адпаведных работнікаў крымінальна-вышукной справы, ня гледзячы на цяжкія патрабаваньні, прад'яўляемыя да асоб, прысьвяціўшых сябе крымінальна-вышукной справе,—мы на парозе дзесятай гадавіны нашага існаваньня можам з гонарам прад'явіць наш паладжаны гібкі апарат, маючы магчымасьць у любы час скарыстаць усе навуковыя мэтады і ўмелую тактыку на выпадак неабходнасьці абароны інтарэсаў рабочых і сялян.

Але мы на гэтым ня спынімся. Бліжэйшай нашай задачай да 11-га году зьяўляецца ўзьмацненьне нашай работы ў вёсцы, ахова сялянства ад прафэсыянальнага капакрада, хулігана і да таго падобнага сацыяльна-небясьпечнага элемэнту. Мы гэтую справу пачалі арганізацыйнай работай па пастаноўцы і паляпшэньні вышукной справы ў вёсцы. Узмацоўваючы жывую сувязь акруговых вышукаў з раёнамі больш частымі выездамі інспэктароў у раёны для супольнай распрацоўкі спраў, выпрацоўка мэтадаў рэгістрацыі і вучоту злачыннага элемэнту ў вышукных сталах на раёнах—пакладзены ў аснову плянавай работы па бліжэйшы час. Мерапрыёмствы па перападрыхтоўцы работнікаў крымвышуку для вёскі ў рэспубліканскім маштабе праведзены ўжо амаль што на ўсе 100 проц. Агенты прайшлі даволі вялікую праграму па крыміналістыцы і яе прадметах: тэхніцы вышуку, тактыцы і мэтадалёгіі. Адазваныя па месяц у цэнтр, яны мелі магчымасьць азнаёміцца ў бюро індэнтыфікацыі пры Крым. Вышуку з асноўнымі і дапаможнымі мэтадамі рэгістрацыі: дактылёскопіяй, фатаграфіяй і г. д., а таксама судовай мэдыцынай, крымінальным правам, арганізацыйнымі формамі Крымінальнага Вышуку ў нас і за мяжой, работай службова-вышукных сабак і г. д. Набытыя імі веды, трэба спадзявацца, дадуць пажаданыя вынікі, і ў будучай нашай рабоце ня будзе саматужніцтва, прычым наша сялянства будзе поўнасьцю абаронена ад замахаў злачыннага элемэнту.

Дасягнутыя посьпехі не павінны спыняць нашай работы па арганізацыі і паглыбленьні вышукной справы, бо, у сувязі з агульным гаспадарчым і культурным ростам нашае дзяржавы, робіцца больш складанай работа тых органаў, якія заклікаяы абараняць гэтыя заваёвы ад замахаў злачыннага элемэнту. Мы павінны ўзмацніць вучобу, усё вышэй узьнімаць кваліфікацыю, і тады мы можам быць упэўнены, што дружнымі сіламі ўсіх работнікаў вышуку БССР мы даб'ёмся поўнай перамогі над злачынствамі і злачынцамі і цьвёрдай абароны заваёваў Кастрычніка.

Пам. нач. Крымвышуку І. ЧАРТОЎ.

Пра тэатральную крытыку.

(«Каля тэрасы» і інш.).

П'еса «Каля тэрасы» выклікала, як вядома, некаторыя спрэчкі ў ацэнцы розных рэцэнзэнтаў; зьявіўся нават на старонках «Савецкай Беларусі» цэлы ліст, напісаны шэрагам пісьменьнікаў і культпрацаўнікоў Беларусі з пратэстам супроць жорсткай крытыкі п'есы «Каля тэрасы». Мы ня ўходзім у ацэнку гэтага лісту, гэтак як і ня ўходзім у ацэнку асаблівых выпадаў рэцэнзэнтаў, мы падкрэсьліваем толькі што крытыка ў ацэнцы п'есы рэзка разышлася. У гэтым выпадку вельмі цікава будзе зьвярнуць увагу на ацэнку п'есы прадстаўніком чэха-славацкай рабочай дэлегацыі Бартошыцам, водгук якога тым больш цікавы, што ён да гэтага часу нідзе не друкаваўся. Прыводзім водзыў гэты цалкам:

> П'еса „Каля тэрасы“ зрабіла на нас моцнае ўражаньне Мы ўбачылі ў тэатры высокую мастацкую рэвалюцыйную пастаноўку і дасканалую ігру артыстаў. Гэта проста дзіўна, калі ўзяць пад увагу, што беларуская культура і ў прыватнасьці беларускі тэатр зарадзіліся толькі некалькі год таму назад Беларускі тэатр ня толькі ня ўступіць чэха-славацкаму тэатру, але ў некаторых адносінах стаіць нават вышэй яго.

Што сказала польская рабочая дэлегацыя пра беларускі тэатр?

> — Тэатр беларускі ў Менску, які радзіўся дзякуючы перамозе Кастрычнікавай рэвалюцыі, які пачаў адбіваць новыя плыні ў творчасьці, зьвязаныя з тагочасным агульным рэвалюцыйным пераломам, пакінуў у нашых думках уражаньне, якое застанецца ў нас назаўсёды.

> Рэалізм твору „Каля тэрасы“ шырокая артыстычнасьць шэрагу сцэн, дасканалая рэжысура,—усё сьведчыць аб тым размаху, з якім малады беларускі тэатр на службе пралетарскай культуры так разьвінуўся. Яму мы прадказваем слаўную будучыню.

> Артыстычнай супольцы шчырае пралетарскае павіншаваньне.

Зусім зразумела, што нашы дарагія і блізкія да нас госьці расцанілі савецкія тэатры ня толькі ў нас, а і ва ўсім Савецкім Саюзе, дзе яны былі, з пункту погляду таго заняпаду, які зараз перажывае буржуазны тэатр за межамі Савецкага Саюзу і ў разрэзе стварэньня ў нас новай пралетарскай культуры, але ў гэтай расцэнцы беларускі тэатр і ў прыватнасьці п'еса «Каля тэрасы» ня толькі не адстае ад іншых тэатраў Саюзу, але п'еса і вечар, на якім яны прысутнічалі, зрабілі на іх уражаньне «найлепшага вечара, праведзеннага ў Савецкім Саюзе». Мы сталыя будаўнікі і ўдзельнікі беларускай культуры ведаем, што па шляху стварэньня нашай пралетарскай культуры робім толькі першыя крокі, але гэтыя пачаткі пралетарскай культуры робяць, як відаць з водзываў, моцнае ўражаньне на прадстаўнікоў рабочых, прыяжджаючых з Захаду. Мы ведаем адмоўныя і дадатныя бакі нашых тэатраў, адмоўныя і дадатныя бакі іх паасобных пастановак.

Самай вялікай перашкодай у працы тэатраў зьяўляецца адсутнасьць рэпэртуару, асабліва ў беларускіх тэатрах. Нашым пісьменьнікам варта было-б прыняць усе меры, каб дапамагчы ў працы тэатру стварэньнем драматычных п'ес. Па гэтаму шляху пайшоў М. Грамыка і ў гэтым выпадку яго трэба падзвычайна вітаць. Ён ужо напісаў 4 п'есы і трэба адзначыць, што кожная з гэтых п'ес становіцца ўсё лепшай і лепшай. Каб такую спробу зрабілі і іншыя пісьменьнікі ў галіне стварэньня драматычных твораў, было-б добра. Мы змаглі-б паставіць працу тэатру. Зразумела, што першыя драматычныя творы будуць мець можа быць і многа хібаў, але такія хібы нямінучы, калі робіцца новая справа. Гэту акалічнасьць павінна зразумець і беларуская крытыка, якая прыходзіць да ацэнкі тых ці іншых п'ес; вось чаму нам здаецца, што крытыка апошняй п'есы «Каля тэрасы» была з гэтага пункту погляду ня зусім аб'ектыўнай, яна ня ўлічвае тых момантаў, што беларускі тэатр стварае свой рэпэртуар з надзвычайнай цяжкасьцю. Задача крытыкі дапамагчы стварэньню і палепшаньню беларускай драматургіі і тут надзвычайна небясьпечна быць аднабокім, трэба зазначаць ня толькі на адмоўныя бакі, але і дадатныя.

А. В.

Рабочае жыцьцё.

ПРАФПРАЦА ХАРЧАВІКОЎ.

(Віцебск).

На днях рабочыя і служачыя саюзу харчавікоў, якія працуюць на прыватных і каапэрацыйных прадпрыёмствах г. Віцебску, заслухалі справаздачу аб працы свайго мясцкому.

З дакладу старшыні відаць, што праца да некаторай ступені тармазіцца раскіданасьцю прадпрыёмстваў па ўсяму гораду. Побач з гэтым часта рабочыя пападаюць пад уплыў гаспадароў і скрываюць звыштэрміновую працу.

У галіне палепшаньня матар'яльнага становішча шмат дапамагла рабочым каса ўзаемадапамогі, асабліва тым, якія працуюць на прыватных прадпрыёмствах, бо яны там не карыстаюцца крэдытам.

У галіне культпрацы зроблена наступнае: арганізавана ячэйка Осо-Авіяхіму, рабочыя ўцягваюцца ў працу клюбу і розных гурткоў. Да недахопаў трэба аднесьці адсутнасьць насьценнай газэты люстэркі, якая павінна адбіваць адмоўныя і станоўчыя бакі працы.

П. Ч-ны.

ПРАЦА КЛЮБУ ДРУКАРОЎ.

Ня гледзячы на тое, што ў клюбе друкароў адбываўся ў апошнія часы капітальны рамонт, праца ў ім ня спынялася ўвесь час.

Праведзена 31 платны спэктакль, 23 сямейныя вечары, 24 дармовыя кіно сэансы, 14 бясплатных канцэртаў, 11 дакладаў, 3 лекцыі-гутаркі і адзін вечар запытаньняў і адказаў.

У клюбе працуюць гурткі: драматычныя (расейскі і яўрэйскі), фізкультуры, кройкі і шыцьця, струнны аркестр і аркестр духавой музыкі.

Да недахопаў працы клюбу трэба аднесьці тое, што ня ўсе сябры праўленьня ўцягнуты ў працу клюбу. З 11 чал. працавалі толькі 2.

Акрамя таго, сэкцыя працаўнікоў друку, якая нядаўна ўлілася ў саюз друкароў, таксама яшчэ да гэтага часу ня ўцягнута ў працу клюбу.

РАБОЧЫЯ ВЯДУЦЬ БАРАЦЬБУ З КВАТЭРНЫМ КРЫЗІСАМ.

(г. Барысаў).

Нідзе, здаецца, так востра не адчуваўся кватэрны крызіс, як у г. Барысаве, ды яно і зразумела:—у свой час палякі спалілі паўгорада, а рэшта пацярпела ад абстрэлу. Між тым прамысловасьць Барысава з кожным годам расла, пашырылася і нават па некаторых галінах перавысіла даваенны ўзровень. Разам з ростам прамысловасьці ўзрастаў і лік рабочых, а апошняе выклікала яшчэ большую вастрату кватэрнага крызісу.

За ліквідацыю гэтага крызісу ўзяліся самі рабочыя.

Яшчэ ў канцы 1924 і пачатку 1925 году пачынаюць яны арганізоўвацца ў жыльлёва-будаўнічую каапэрацыю:—праўда, спачатку яшчэ няўпэўненымі крокамі, але з кожным годам усё больш і больш уцягваючыся ў гэты від каапэрацыі і зараз Баргаржылсаюз налічвае больш 200 членаў і з кожным месяцам лік апошніх няспынна расьце.

Яшчэ да 1-га верасьня гэтага году наш гаржылсаюз скончыў пабудову 38 кватэр, апрача гэтага, былі канчаткова адбудаваны дамы, распачатыя яшчэ ў 1925 годзе,—тут ужо праводзілася ўнураная атынкоўка, афарбоўка і г. д.,—такім чынам, мы маем ужо 76 кватэр і гэтае толькі ў Н.-Барысаве. Апрача таго, у гэтым годзе зазведзена зрубаў на 22 кватэры, якія будуць сконачаны ў 1928 годзе.

У самім-жа Барысаве скончылі будаўніцтва каапэратыва друкароў і заложаны зрубы яшчэ на 4 кватэры.

Якія-ж пэрспэктывы намячаюцца на 1928 год?

Паперш..., аб сродках. Гаржылсаюз чакае атрымаць ад Цэкабанка да 100.000 р., ад прамысловага фонду—70—80 тыс. руб. і з мясцовага бюджэту 30.000 руб.

Выходзячы з фінансавых магчымасьцяў, мяркуецца ў новым будаўнічым сэзоне пабудаваць два 2-хпавярховыя цагляныя будынкі на 16 кватэр і скончыць будаўніцтва 22 кватэр, распачатых пабудовай у гэтым годзе.

Падрыхтоўка да новага будаўніцтва пачалася: ужо загатоўлена досак да 15.000 кубафутаў і дадзена заяўка на 500.000 шт. цэглы. Вядзецца распрацоўка і лесасекі, адпушчанай гаржылсаюзу.

Вось тыя дасягненьні, якія мае рабочы Барысава ў галіне барацьбы з жылішчным крызісам.

В. Зайцаў.

Калдагаворная кампанія ў разгары.

(Гор. Віцебск).

Кампанія па пераключэньню калдагавораў па гораду яшчэ пачалася ў кастрычніку м-цы і цяпер у самым разгары.

Кампанія ахапіла ўсе прадпрыёмствы, дзе ідзе дэтальнае абмяркаваньне старых калдагавораў і ўносяцца новыя жыцьцёвыя папраўкі. У абмяркаваньні новых калдагавораў прымаюць удзел ня толькі адміністрацыя і фабкомы, а нават і самі рабочыя.

Шмат саюзаў і прадпрыёмстваў ужо гэту працу скончылі. **Мэталісты заводу «Чырвоны мэталіст»** 4 дні абмяркоўвалі новы дагавор у сваім клюбе. Кампанія прайшла вельмі актыўна. У новы договор унесены наступныя папраўкі: адчыніць сталоўку, практыкаваць дадатковы выпуск кавалям і малатабойцам, даць ліцейшчыкам 2 пары абутку і г. д.

Па саюзу працасьветы да гэтага году калектыўныя дагаворы амаль што не заключаліся. З павялічэньнем бюджэту і сродак у гэтым годзе яны ўжо практыкуюцца. У новыя калдагаворы ўнесены таксама важныя пункты, якія забараняюць матар'яльна-прававыя інтарэсы працаўнікоў асьветы. Гэтыя пункты наступныя: дабіцца каб настаўнік пачатковай школы мог праходзіць у сямігодку, астаткі сродкаў па страхаваньню перадаваць на палепшаньне быту асьветніка, прадстаўленьне кватэр і інш.

Па саюзу камунальнікаў усе дагаворы выпаўнены на 100 проц. Таксама выпаўняліся дагаворы **і ў фанэршчыкаў.**

У гэтым годзе прапанована фабкому дабівацца перад заводаўпраўленьнем аб абсталяваньні кватэр, выдача кампэнсацый за спэцвопратку і выпаўняць калдагаворы своечасова.

У практыцы іншых прадпрыёмстваў назіраліся выпадкі няпоўнага выпаўненьня дагавораў. Адміністрацыя і прыв. гаспадары жаліліся на адсутнасьць сродкаў і г. д.

Усё гэта трэба мець на ўвазе пры перазаключэньні дагавораў у гэтым годзе. Асабліва гэта магчыма аднесьці к прыватным прадпрыёмствам, як, напрыклад гаспадар «ігольнай фабрыкі» **Левінсон,** несваячасова выплачваў зарплату рабочым, на працу прымаў не сяброў саюзу і г. д.; у свой час Левінсон быў выклікан у фабком для дачы тлумачэньня па парушэньню ўмоў дагавору.

П.

Па чатырох краінах

(Уражаньні і сапраўднасьць).

Культурная сувязь.

Едучы за рубеж, мы мелі ў воку Прагу, як найцікавейшае месца для справы выкананьня нашых культурных заданьняў. Напершае, мы ўлічвалі прыстутнасьць у ёй некалькіх дзесяткаў беларускіх студэнтаў, з якімі давядзецца мець гутарку. Падругое, мы ведалі, што сярод чэха-славацкага грамадзтва маецца некалькі асобаў, здаўна наглядаючых з цікавасьцю за беларускім пытаньнем. Нарэшце мы комплілі наша наведваньне Прагі ў 1925 годзе, калі чэскі перадавы друк засьведчыў свае прыязныя адносіны да нас. Дзякуючы гэтаму ні ў воднага з нас і думкі ня было, каб так ці інакш абмінуць Прагу сваім наведваньнем. Паведамленьне Я. Купалы аб яго гутарках наконт гэтага з чэскімі пісьменьнікамі, з прадстаўніком нашага пасольства, т. Калюжным, яшчэ болей падахвоцілі нас пабываць у чэха-славацкай сталіцы.

Прыехаўшы ў яе, мы зразу прыняліся за справу вырашэньня пытаньня культурнай сувязі. Усе абставіны дапамагалі нам у гэтым. Чэха-славацкі левы друк шырока асьвядоміў чытачоў аб нашым заезьдзе ў Прагу. Студэнты ж нас сустрэлі на вакзале. Выказала належнае зацікаўленьне нашым прыездам і наша сталае прадстаўніцтва. Далейшае залежала ад нас саміх..

На другі дзень, першым чынам, мы наведалі чэха-славацкае таварыства культурнай сувязі з новай Расеяй. Нас сустрэлі ў ім сэкратар т-ва т. Штольц і намесьнік старшыні, пр. Б. Матэзіус. Надзвычайна любезны і далікатны, пр. Б. Матэзіус выказаў нам сваё здавальненьне нашым наведаньнем таварыства і знаёмствам з ім. Ён быў раней паведамлены аб нашым прыходзе, а загэтым гутарку з намі адкладыў да таварыскай вячэры. Пакуль на яе сыйціся, мы стрэўшыся нейкі час мелі гутарку са старшынёю таварыства культурнай сувязі, т. В. Капліцкім. Тав. В. Капліцкі адначасна зьяўляецца і загадчыкам левага выдавецтва «Pokrok» (Прогресс) і рэдактарам часопісі «Nova Ruska» («Новая Россия»). Наша гутарка з ім ішла вакол справы культурнай сувязі. Мы паставілі перад тав. В. Капліцкім гэта пытаньне ў поўным ахопе. Мы запрапанавалі яму ўзаемнае інфармаваньне аб культурным жыцьці БССР і Чэхаславакіі. Таксама ў справе азнаямленьня з беларускай літаратурай мы абяцалі выдаць альманах чэскай літаратуры на беларускай мове з тым, каб выдавецтва «Pokrok» выдала альманах беларускай літаратуры на чэскай мове. Тав. В. Капліцкі з ахвотаю прыняў нашу прапазіцыю, парадзіўшы канчатковае афармленьне гэтага пытаньня весьці з таварышамі пісьменьнікамі. Што-ж датыча інфармацыі аб беларускім культурным жыцьці, то ён з прыемнасьцю згадзіўся даць дзеля гэтага некалькі старонак у кожным нумары свае часопісі «Nowa Ruska». Сьледам за ім пр. Б. Матэзіус заявіў, што яны могуць на працягу году прысьвяціць цалкам два нумары Савецкай Беларусі. Пры гэтым, як тав. В. Капліцкі, так і пр. Б. Матэзіус выказалі спагаду, што ім да гэтага часу не ўдавалася дастаць матар'ялу аб БССР. „Наколькі гэты матар'ял быў, мы ахвотна яго зьмяшчалі ў сваёй часопісі“. Тут-жа Т. В. Капліцкі даў нам пару камплектаў «Nowa Ruska». Для нас асабліва цікава будаўніцтва вашае краіны, і матар'ял аб гэтым нам дужа каштоўны“, пераказаў ён.

Гутарачы на гэту тэму і вельмі лёгка згаварваючыся аб супрацоўніцтве, мы прышлі на назначанае для таварыскай вячэры мейсца. Дарэчы—само па сабе яно вельмі цікавае і імпозантнае. Гэта звычайная сталовая, але месьціцца яна ў арыгінальным памяшканьні.

Апошняе—у ніжнім паверсе, напалову сутарэньне, з размаляванымі ў розныя фігуры сьценамі, са скляпеньнем уверсе. Вагромныя калёны-упоры падтрымліваюць нізка навісшую столь.

Будынку налічваецца многа дзесяцігодзьдзяў. Калісьці ён належаў грэкам, якія яго так прыгожа аздобілі. Зараз у гэтым памяшканьні (Kasanowa) зьбіраецца заўсёды літаратурна-мастацкі сьвет. Сталоўка выглядае дэмакратычна, з простымі дашчанымі доўгімі сталамі і заслонамі. Танная і даступная. Гэта арыгінальнасьць, напэўна, і прыцягае да сябе за звычай арыгінальны літаратурны сьвет.

Калі мы зайшлі да „Kasanowy“, там ужо ўвіхаўся праф. Б. Матэзіус. Ён заняў досі цёмны стол, што нас зацікавіла—чаму гэта. Пасьля справа высьвятлілася.

З абавязку намесьніка старшыні таварыства культурнае сувязі, прафэсар заклікаў на вячэру цэлы рад пісьменьнікаў, артыстых, грамадзкіх дзеячоў. Хутка падышлі: песьняры Язэп Гора, Зайферт, Томан, крытык Ю. Фучык перакладчык Сэйфулінай на чэскую мову В. Менгер, перакладчык на чэскую мову «Капіталу» К. Маркса адвакат Шмераль. Усе хутка пэразнаціся паміж сабою і ўсе умоўнасьці самі сабою адпалі. Уперамежку з гутаркамі на культурна-сацыяльныя тэмы, падняліся пытаньні аб літаратуры, тэатры і песьні. Тав. Ю. Фучык заверыў нас у тым, што падбярэ адпаведныя творы для перакладу на беларускую мову і напіша крытычны нарыс аб сучаснай чэха-славацкай літаратуры.

Паэта Я. Гора даў абяцаньне на супрацоўніцтва ў «Полымя». В. Менгер—згадзіўся дапамагчы перакладаць з беларускага на чэскую мову.

Тав. Шмераль прадэманстраваў перад намі шэраг украінскіх, чэскіх, славацкіх, славенск.і францускіх песьняў. Вясёлы й жыцьцярады, дужа сымпатычны, Шмераль убіраў наша знаёмства ў пявучыя гукі свайго досі значнага голасу.

Да агульнага нізку песень М. Чарот пазнаёміў чэскіх таварышоў з мэлёдыямі беларускіх сьпеваў...

Характэрна тое, што пяяньне песьняў за нашым сталом захапіла сабою невялікую кампанію фашыстых, якія сядзелі насупроціў нас у кутку. Гэта суседзтва ў адным будынку левых (з якіх большасьць камуністых), з фашыстымі мяне сьпярша зьдзівіла. Па нагляду ў Нямеччыне я не дапускаў, каб яно суліла замірэньне. Прызнацца я чакаў, што хто-небудзь знарок ці незнарок падасьць повад і пачнецца сварка. Але на маё запытаньне аб мажлівасьці гэтага, чэскія таварышы адказалі нядбайным кіўком рукі. Мяне зацікавілі гэткія лёгкія адносіны да фашыстых. Аказваецца—справа стаіць зусім проста. Хоцькі фашысцкая плынь і мае мейсца ў Чэха-Славакіі, хоцькі ў дадатак да гэтага і ёсьць у некаторай долі ўмовы для разьвіцьця фашызму—усё-ж яму ня суляць завіднага пастуннага.

Зараз жа ён нагэтулькі слабы, што няварты сур'ёзнае ўвагі. Мажліва таму, што фашызм у Чэха-Славакіі сам адчувае сваю слабасьць, ён не асьмельваецца рызыкаваць актыўнаю чыннасьцю па прыкладу нямецкага. І тут, седзячы візаві перад грамадкаю камуністых, добра іх знаючы, фашысты адмячалі сваю варожасьць да іх сьпевам нацыяналістычных песьняў.

Такім чынам, маючы гэта на воку, мы бесперашкодна вялі далейшую гутарку на паўстаўшыя тэмы. Паміж іншым, мы ў гэты вечар падрабязгова абгаварылі ўмовы жыцьця і творчасьці літаратараў і пісьменьнікаў, справу з распаўсюджваньнем кніжак у Чэха-Славакіі. Нам паведамілі чэскія таварышы, што ў іх цяпер болей паэтаў ніж бэлетрыстых. Зборнікі вершаў значна пераважаюць празаічныя выданьні.

З вядомейшых паэтаў яны назвалі нам П. Безруча (памёр нядаўна), І. Волькера (памёр нядаўна), Я. Гору, Зайферта, Томана і інш. З бэлетрыстых—В. Ванчуру, Чапека, Яр. Гешэка (памёр нядаўна) і др. Як вершаў, гэтак і прозы выдаецца лікам ад двух да пяці тысячаў экзэмпляраў: Кніжкі разыходзяцца зусім слаба,—паказаны тыраж на працягу аднаго-двух гадоў. Ганарарныя стаўкі нявысокія: 20 проц. — 25 проц. з прадажнае цаны.

Як бачым, чэскім пісьменьнікам не асабліва салодкае жыцьцё, калі яшчэ да малога ганарару дадаць ня зусім лёгкае адшуканьне выдавецтва, якоебы выдала кніжку. Крыху падзарабляюць яны ў часопісях і газэтах.

Апошнія маюць шырокае распаўсюджаньне ў Чэха-Славакіі: іх выдаецца некалькі дзесяткаў у адной Празе. Дзякуючы таму, што кожная чэская газэта (паміма літаратурных часопісаў) дае на сваіх старонках мейсца вершу і апавяданьню для чэскага пісьменьніка, ёсьць болей надзеі надрукаваць свае творы. Ды паміма гэтага, калі параўнаць з Латвіяй, то і справа з выданьнем кніжкі ў Чэха-Славакіі лягчэй стаіць, як у Латвіі. Гэта тлумачыцца і большасьцю краіны, яе багацьцем і яе вышэйшай культурнасьцю. У гэтых адносінах Чэха-Славаччына сягнула далёка...

У Чэха-Славаччыне маецца аб'яднаньне пісьменьнікаў «Дзевяць сіл». У яго ўваходзяць маладыя левыя (шмат камуністых) пісьменьнікі і літаратары. Сярод іх выдатнейшы і здольнейшы—гэта паэта Зайферт, паэт экспрэсіяніст. Аднак «Дзевяць сіл» гуртуюць у сябе ня ўсіх левых пісьменьнікаў. Камуністыя, раманісты В. Ванчура і пясьняр Я. Гора стаяць па-за арганізацыяй. У агуле літаратурнае жыцьцё ў Чэха-Славачыне мае шырокі размах.

Са знатнейшымі прадстаўнікамі чэскае літаратуры на гэты раз мы мелі прыемнасьць блізка пазнацца, сыйціся і па шчырасьці пагутарыць пры скромнай таварыскай вячэры. Гэта першая наша стрэча пакінула ў нас вельмі прыемнае ўражаньне і ўспамінаецца з вялікім здавальненьнем. Яна-ж, з другога боку, у вялікай меры пасунула наперад вырашэньне пытаньня аб культурнай сувязі. Як пачатак, стрэча з пісьменьнікамі і грамадзкімі дзеячамі была дужа забаўнай і плённай. Абнадзеяныя, мы рассталіся з чэскімі таварышамі а дванаццатай гадзіне ночы.

(Далей будзе).

З. ЖЫЛУНОВІЧ.

Як не павінна быць.

«Так што-ж гэта такое, тав. старшыня рабочкому, калі-ж вы ўрашце разглядзіцё ў РКК маю справу»? Ужо каторы раз пытаецца рослы з чырвоным тварам хлапец, саромліва камячучы ў руках сваю шапку. Старшыня рабачкому крэхча, задумліва глядзіць некалькі хвілін і ўрэшце гаворыць: «А ты вось, хлапец, прыходзь заўтра. Можа і зьбяромся». «Я ўжо чацьверты раз прыходжу, а вы ўсё яшчэ ня зьбіраецеся», адказвае на гэта рабочы—«гэткім чынам толькі ўсе ногі сабе саб'еш». «Але што-ж я магу зрабіць, калі адміністрацыя ня зьбіраецца. Сам-жа я вырашаць справы не магу, ці-ж ня так?».

Але ўсё-ж ткі пара кончыць, ня век жа цягнуць.

Прыходзь заўтра, можа зьбяруцца.

Рабочы з абурэньнем адзявае шапку.

«Чыстая кара—плюнуўшы ад прыкрасьці, гаворыць ён і махнуўшы рукою выходзіць.

Старшыня пасядзеўшы некалькі хвілін на месцы, таксама ўстае.

«Пайду і пагавару», безнадзейна бармоча ён—можа і зьбяруцца ўсё-ж-ткі.

«Ну як-жа наша РКК Янка Янкавіч? Вось ужо трэці раз адкладаем».

Янка Янкавіч — галоўны інжынэр прадпрыёмства нездаволена адмахваецца.

«Рабочыя нездаволены», асьцярожна гаворыць старшыня рабачкому», вось ужо каторы раз адкладаем.—Ну штож я магу зрабіць? Запытайце Пётру Пётрава. А мне няма часу».

Пётра Пётраў пасылае да Нікапора Мітрафанава, той яшчэ да каго-небудзь пакуль урэшце ня дойдуць да сэкратара, якому і даручаюць ліквідаваць усе канфлікты.

«Значыць роўна а сёмай у рабачкоме, напамінае перад уходам старшыня рабачкому, глядзіце-ж не спазьніцеся і не забудзьцеся».

«Не, не, адказвае малады сэкратар», зноў бяручыся за свае шматлікія ўваходзячыя і выходзячыя.

Сёмая гадзіна, восьмая, дзевятая.

Нарэшце дзьверы адчыняюцца і ў рабачком увальваецца сэкратар прадпрыёмства.

«Даруйце, таварышы, што спазьніўся... справы... пасяджэньні», мармоча ён, жадаючы апраўдацца.

І пасяджэньне РКК урэшце адчыняецца.

* * *

Тое, аб чым тут напісана, пашчасьце, ня бывае звычайным зьявішчам на нашых пралетарскіх заводах, фабрыках і прадпрыёмствах. Але ўсё-ж часамі здараецца. Хто ў гэтым вінаваты, ці адміністрацыя, якая часамі ня зусім ахвотна ідзе насустрач законным патрабаваньням рабочых, ці старшыня рабачкому, які ня зусім энэргічна на яго наступае—мы ня ведаем.

Але мы ведаем, што гэткія зьявішчы недапушчальныя і што з імі трэба змагацца.

Н. П.

У ЦЭНТРАЛЬНАЙ ВЫБАРЧАЙ КАМІСІІ.

Зьмены ў інструкцыі па перавыбарах саветаў.

У інструкцыю па перавыбарах саветаў, якая разаслана Цэнтральнай Выбарчай Камісіяй, унесены наступныя зьмены:

Былыя афіцэры, чыноўнікі, дабравольцы белых армій раней абнаўляліся ў правах выключна пастановамі Прэзыдыуму ЦВК. Сёлета тыя з пералічаных асоб, якія займаюцца вытворчай, грамадзка карыснай працай і даказалі сваю лёйяльнасьць у адносінах да савецкай улады, могуць быць аднаўлены ў правах акруговымі выбарчымі камісіямі з зацьверджаньнем АВК. Гэта-ж адносіцца да былых дабравольцаў белых армій—рабочых і сялян, хоць-бы яны ня былі членамі саюзаў, калі яны зараз займаюцца вытворчай, грамадзка-карыснай працай.

Былыя ніжэйшыя тэхнічныя служачыя паліцыі: вартаўнікі, перапісчыкі, машыністкі, пасланцы і швэйцары, якія раней мелі мажлівасьць аднаўляць свае правы толькі па пастанове Прэзыдыуму ЦВК, зараз могуць быць аднаўлены ў правах пастановамі акруговых выбарчых камісій з зацьверджаньнем АВК, калі на працягу пяці год займаліся вытворчай і агульна-карыснай працай і даказалі сваю лёйяльнасьць у адносінах да савецкай улады.

Былыя служачыя рэлігійных культаў і гандляры—члены саюзаў могуць быць аднаўлены ў правах і раней пяці год, калі за іх хадайнічаюць саюзы. Таксама могуць быць аднаўлены ў правах раней пяці год і былыя гандляры, якія аселі на зямлю і канчаткова парвалі сувязь з непрацоўнымі заняткамі.

У мінулым годзе тыя саматужнікі, якія мелі на сваіх прадпрыёмствах двох вучняў, калі гэта не выклікаліся ўмовамі вытворчасьці, пазбаўляліся выбарчых правоў. Па новай інструкцыі наяўнасьць двох вучняў ня можа быць прычынай пазбаўленьня выбарчых правоў. Гэта зроблена ў сувязі з неабходнасьцю разьвіцьця вучнёўства і памяншэньня беспрацоўя сярод моладзі.

Сьпісы выбаршчыкаў і пазбаўленых права выбараў.

Цэнтральная Выбарчая Камісія даручыла месцам зараз-жа распачаць складаньне сьпісаў выбаршчыкаў і асоб, пазбаўленых выбарчага права.

Асабліва неабходна зьвярнуць увагу на складаньне сьпісаў выбаршчыкаў.

Дзеля забесьпячэньня найбольшага ўдзелу выбаршчыкаў у справаздачнай кампаніі неабходна таксама, як і пры выбарах, арганізаваць абвяшчаньне позвамі аб часе і месцы справаздачных сходаў у гарадох, а па магчымасьці і на вёсцы.

Хроніка.

Парадак забесьпячэньня дэфіцытнымі таварамі ЦРК.

Белрабсэкцыя распрацавала шэраг мерапрыемстваў як для забесьпячэньня пайшчыкаў дэфіцытнымі таварамі, так і для зьліквідаваньня вялікай чаргі ў крамах ЦРК пры водпуску апошніх.

Найперш, востра-дэфіцытныя тавары (сукно, бумазея і інш.) будуць адпускацца толькі выключна пайшчыкам. Пайшчыкі-саматужнікі гэтыя тавары будуць атрымліваць толькі для сваіх патрэб, а не для вытворчасьці.

Падругое, для зьліквідаваньня чаргі і натоўпу пайшчыкаў на крамах мяркуецца правесьці прымацаваньне пайшчыкаў да тых ці іншых крам, якія абіраюцца апошнімі па ўласным жаданьні. На падставе даных аб прымацаваньні пайшчыкаў праўленьні ЦРК будуць размяркоўваць адпаведную колькасьць дэфіцытных тавараў, якія цьвёрда браніруюцца ў гэтых крамах за прымацаванымі да іх пайшчыкамі.

Мерапрыёмствы па барацьбе з водрай.

На пашыраным пасяджэньні школьных і санітарных урачоў з прадстаўнікамі Наркамздраву і акрздраву абгаварвалася пытаньне аб мерах барацьбы з эпідэміяй водры.

Вырашана паставіць пытаньне перад Акрана аб тым, каб зімовы перапынак у школах адбыўся ў палове сьнежня. Разам з гэтым нарада пастанавіла ў выпадках адзінкавых захворваньняў у школах ці клясах зачыняць апошнія на 12-14 дзён. У школах, дзе назіраюцца масавыя захворваньні дзяцей, будзе праводзіцца мэханічная дэзынфэкцыя.

Апрача таго, нарада вырашыла для азнаямленьня насельніцтва з мерамі барацьбы з эпідэміяй праводзіць санасьветную працу сярод бацькоў.

Пашырэньне сеткі інтэрнатаў пры 7-хгод. школах.

Фінансавая сэкцыя Дзяржпляну пры разглядзе бюджэту ўнесла дадатковыя сродкі на ўтрыманьне 25 новых інтэрнатаў пры раённых сямігодках і 7 інтэрнатаў пры пачатковых школах нацменшасьцяй.

Дадатковае асыгнаваньне на дашкольнае выхаваньне.

У бюджэце гэтага году адпускаюцца сродкі на мерапрыемствы, якія дадуць магчымасьць палепшыць працу дашкольных устаноў. Так усе дзіцячыя сады будуць пераведзены на 6-цігадзінную працу; 6 дзіцячых садоў рэарганізуюцца ў дзіцячыя ачагі, і, апрача таго, дадаткова адпушчаны сродкі на адчыненьне 4 новых дашкольных устаноў.

8 год з дню выданьня дэкрэту аб ліквідацыі няпісьменнасьці.

[illegible]

100 месцаў для БССР на курортах Каўказу.

Цэнтральная Страх. Управа Беларусі атрымала на зімовы пэрыяд 100 месцаў на курортах, галоўным чынам, Каўказу, для хворых грамадзян. Зараз гэтыя месцы размяркоўваюцца па акругах.

Земляўпарадкаваньне яўрэяў.

„Белозет" пастанавіў на свае сродкі ўпарадкаваць сёлета 200 сем'яў.

Апроч таго, „Белозет" пастанавіў узяць на свой кошт перасяленьне яўрэяў у Крым.

Мэханізацыя сыраварна-масларобных заводаў Белсельтрэсту.

У 1928 годзе Белсельтрэст мае мэханізаваць 4 сыраварна-масларобныя заводы заграніцным абсталяваньнем. Адзін з гэ- [illegible]

Колькі выплачана страхавой узнагароды.

[illegible]

Павялічаньне асыгнаваньняў на ліквідацыю няпісьменнасьці.

[illegible]

[illegible] пшанічнай мукі ня будзе.

[illegible]

Наладжваецца апрацоўка даламітаў.

Горны аддзел ВСНГБ адпраўляе ў Нямеччыну некалькі гатункаў беларускіх даламітаў (месца залежаў—станцыя Дарагана). Даламіты накіроўваюцца замежным фірмам дзеля таго, каб яны, азнаёміўшыся з гатункамі нашых даламітаў, маглі зрабіць адпаведныя прапановы на абсталяваньне і печы для перапрацоўкі даламітаў на будаўнічыя матар'ялы.

Хімічныя аналізы мінэралаў.

У БССР працуе чатыры дасьледчыя партыі, якія выяўляюць наяўнасьць карысных выкапняў. У горны аддзел ВСНГБ паступіла некалькі скрынак розных глін, крэйды, пяскоў, фасфарытаў і інш. Горны аддзел прыступае да хімічных аналізаў гэтых матар'ялаў.

Менскія амбуляторыі прапусьцілі за паўгода 384.849 хворых.

Толькі за шэсьць месяцаў 1927 году праз менскія амбуляторыі прайшло 384.849 чалавек хворых. Адначасова ўрачамі было зроблена за гэты час звыш 120.000 наведваньняў хворых на даму.

Дапамога палітвязьням Заходняе Беларусі.

Пры ЦК МОПР'у арганізавалася Беластоцкае зямляцтва, якое ставіць сваёй задачай дапамагаць матар'яльна палітычным вязьням Беластоцкай турмы. У зямляцтва ўваходзіць 70 асоб.

У бліжэйшыя часы зямляцтва мае наладзіць 2 вечары, збор з якіх пойдзе ў карысьць палітвязьняў.

Дзяржаўны Вандроўны Тэатр выяжджае на гастролі ў Мазыршчыну.

У хуткім часе Беларускі Дзяржаўны Вандроўны Тэатр пад кіраўніцтвам Галубка выяжджае на гастролі ў Мазыршчыну. Тэатр абслужыць пастаноўкамі г. Мазыр і больш буйныя мястэчкі акругі.

Удзел вясковай спажывецкай каапэрацыі ў загатоўках.

Нізавая сетка спажывецкай каапэрацыі Менскага, Слуцкага і Барысаўскага аддзяленьняў БКС у лістападзе загатовіла хлебапрадуктаў і рознай сыравіны на суму звыш 60.000 руб. У сьнежні каапэрацыйныя загатоўкі мяркуецца павялічыць амаль у 2 разы.

Суд.

Любіцелі самагонкі.

Скончыліся перавыбары Пятровічанскага сялянскага камітэту ўзаемадапамогі. Сяляне расходзіліся па хатах.

—Добрых хлопцаў абралі ў камітэт,—гаварыў Сымон.

— Яно як табе сказаць? Пашкоўскі—старшыня,—можа, і нішто сабе, але сакратар Валасевіч—надта любіць закінуць «муху», ну, і зьвядзе Пашкоўскага на якія-небудзь брыдкія справы—адказаў Панас.

— Не зьвядзе,—сказаў Сымон, Пашкоўскі—сьвядомы чалавек і добра ведае дырэктывы, як працаваць і чые інтарэсы абараняць.

—Хай сабе, і патвойму будзе, але нешта няўпэўнен я, каб гэта прайшло добра,—зноў адказаў Панас.

Мінула месяц—два. Старшыня камітэту Пашкоўскі і сакратар Валасевіч, працуючы у адной арганізацыі, зблізіліся і, як кажуць, пасябраваліся.

— Ведаеш што,—сказаў Валасевіч старшыні.

— А што? можа, паі зьбіраць задумаў,—спытаў Пашкоўскі.

— Ды-не, якія там паі. Вясна далёка—пасьпеем, зьбяром. Я думаю—калатнём самагоншчыкаў: ну, знаеш, хоць можа вып'ем першачку па кілішку, а то надаелі гэтыя паперы, адносіны, даведкі.

— Добра, я згодзен, ідзём,—адказаў Пашкоўскі.

Пашлі ў адну, другую вёску. Падмоклі, Зачырваніеліся твары. Пашкоўскі над „мухай" ледзь плёўся за Валасевічам.

За адзін-два дні склалі шмат пратаколаў, адабралі ня мала і бутэлек з самагонкай, а, урэшце, усе пратаколы зьнішчылі, а самагонку выпілі. Зрабілі ўсё шыта-крыта. Але шыла ў мяшку ня ўтоіш; „дзяльцы" папаліся.

Менскі акруговы суд прыгаварыў Пашкоўскага і Валасевіча на год зьняволеньня кожнага з суровым адмежаваньнем, але на аснове амністыі 10-й гадав. Кастрычнікавае рэвалюцыі ад кары вызваліў.

Д. Кастроў.

Судовая хроніка.

Нагаспадарылі.

[illegible]

Лёгкі на руку.

[illegible] кага раёну, Андрэй Максімаў Чвек, у часе, калі яго ў лесе затрымаў лясьнік Кароткі за пасекай лесу мясцовага значэньня, схапіў кол і тры разы ўдарыў ім лясьніка па галаве, прычыніўшы яму цяжкія пабоі. Менскі акруговы суд прыгаварыў Андрэя Чвека на два гады зьняволеньня з суровым адмежаваньнем, але на аснове амністыі 10-й гадавіны Кастрычнікавае рэвалюцыі скараціў кару напалову.

Апавяшчэньні.

ДОМ АСЬВЕТЫ.

[illegible] ЧАРГОВЫЯ ЗАНЯТКІ НА КУРСАХ ЛЕНІНІЗМУ.

ПЭДГАБІНЭТ.

— Сёньня, 14-12, а 7 гадзіне вечара—сход гуртка прыродаведаў.

Парадак дню: а) вайсковая хімія і б) даклад Пучкоўскай.

— У пятніцу, 16 сьнежня, а 7 гадзіне—сход настаўнікаў I і II груп.

Парадак дню: арганізацыя і плян працы гурткоў.

Рознае.

СОНЕЧНЫЯ ПЛЯМЫ І ЭПІДЭМІІ.

Навука ў апошнія часы надае вялікае значэньне ўплыву сонечных плямаў на біялёгічныя працэсы на паверхні зямлі. Вядома, што колькасьць сонечных плямаў перыядычна мяняецца, прычым найбольшай колькасьці яны дасягаюць праз кожных адзінаццаць гадоў. Амэрыканскія ўрачы ўстанавілі законамерную сувязь паміж сонечнымі плямамі і разьвіцьцём эпідэміяў. Напрыклад, максімуму плямаў у 1917-18 г. адпавядала лютая эпідэмія грыпа. Мяркуюць, што магнітныя навальніцы, якімі суправаджаецца ўзьнікненьне санечных плямаў, нявыясьненым яшчэ чынам уплываюць на чалавечы арганізм і паслабляюць яго.

15 ГАДОЎ ПАЖАР ПАД ЗЯМЛЁЙ.

У Бурата-Манголіі, у 2-х кілёмэтрах ад Забайкальскай чыгункі, гарыць пласт вугля пад зямлёй. Узьнік гэты пажар яшчэ ў 1912 годзе, і толькі ў 1922 годзе пазакрывалі выхады шахтаў. З 1923 году пажар зьменшыўся, але з красавіка г. г. агонь стаў вырывацца з пад зямлі. Мяркуюць, што запас вугля ў гэтым раёне дасягае 60 міліёнаў тон, але вугаль гэты нявысокай якасьці. Пажар пагражае Забайкальскай чыгунцы. Па думцы спэцыялістых, на ліквідацыю пажару патрэбна 300.000 рублёў.

«ТАКСІН СТОМЛЕНАСЬЦІ».

Вывучаючы праблемы мазгавой стом[illegible] насьці, амэрыканскі прафэсар фізы[illegible] Джонсон прыйшоў да вываду, што стом[illegible] насьць узьнімае прадукцыйнасьць разу[illegible] вай працы. Праф. Джонсон тлумачыць [illegible] нікі сваіх досьледаў тым, што у ма[illegible] пасьля разумовай працы накапляецца «та[illegible] сін стомленасьці»,—яд, які, уплываючы на нервовую сыстэму як наркоз, спачатку ўз[illegible] джае, а затым прыгнятае яе чыннасьць.

РЫБА Ў РОЛІ ЛІХТАРА.

Каля берагоў Японіі ў вялікай коль[illegible] ці плодзіцца асобны гатунак рыбы „Тэт[illegible] доны". Гэта рыба можа надзьмуць [illegible] хвост паветрам; ад гэтага яна павялічваецца прыблізна ў два разы. Японскія рыб[illegible] асьцярожна зьнімаюць скуру з найбольш ліхіх і прыгожных рыбак, запіваюць [illegible] дзірачкі, надзімаюць паветрам і засушваюць. З гэтых скурак пасьля вырабляюць вельмі эфэктныя на выгляду ліхтарыкі.

ПАДВОДНЫ КРЭЙСАР.

У склад ангельскага флёту нядаў[illegible] ўвайшла самая большая ў сьвеце падвод[illegible] лодка—вапраўдны падводны крэйсэр. Вод[illegible] зьмяшчэньне гэтага судна—4.000 тон. [illegible] ка ўзброена 12 мінными апаратамі і 4 [illegible] цыяльнымі гарматамі. Экіпаж лодкі—1[illegible] чалавек.

Ліст у рэдакцыю.

Паважаны тав. Рэдактар!

Ва ўчарашнім нумары газэты „Зьвязда" надрукаваны два лісты ў рэдакцыю: адзін Уладзімера Жылкі; другі З. Бядулі. Уладзімер Жылка засьведчвае перад чытачом, што артыкулы ў „Савецкай Беларусі" пад подпісам „Ул. Ж." не яго. Ён, бачыце, ніколі не дапусьціць „абражаючае рэзкасьці ў выражэньнях, з непрыкрытай варожасьцю і нетактоўнасьцю на паважанага беларускага пісьменьніка". Ён лічыць гэта зьявішча „ненармальным і нездаровым". Уладзімер Жылка хоча паказацца надзвычай этычным чалавекам, калі справа датыкаецца З. Бядулі. Ну, а восьж, калі рэч ідзе аб творчасьці М. Зарэцкага ці п'есах М. Грамыкі, тады ў Уладзімера Жылкі, як у [illegible]

этыка... ды этыка з хітрыкаю. Нежна тое ці іншага аўтара, віннік навінныя з яго боку, лічацца агульнай справаю „Узвышша". Гэта тады [illegible] справа адносіцца да сябра „Узвышша". Зусім іначай тады, калі пытаньне накіравана ў іншы бак—тады З. Бядуля не адказвае за сваіх сяброў з „Узвышша". А затым ён урачыста заяўляе, забываючы пра этыку і пра хітрыкі. На ягонаму—дазваляецца разносіць усякія мяшчанскія [illegible] на людзей і на ўстановы; на ягонаму—дазваляецца ўсякую гразь выліваць на кожнага, хто не з „Узвышша". Пры гэтым [illegible]

[illegible]

З пав. прым. Цішка Гартны.

Водгук на карэспандэнцыі.

[illegible] ты паведамляе—першае, што на справе выявілася толькі частка недарэчнасьцяй апісаных у артыкуле, другое—усе гэтыя дробныя недахопы залежалі не ад загадчыка Дукорскае сямігодкі, а ад аб'ектыўных прычын.

Адказны рэдактар М. КУДЗЕЛЬКА.

БЕЛАРУСКІ СТУДЭНТ.

За строгі сацыяльны прынцып.

(Стыпэндыяльныя справы).

Невыстарчальны лік стыпэндый у вышэй[illegible]

[illegible] для новага прыёму пачынаецца перагляд старых стыпэндыянтаў; у выніку гэтага некаторыя студэнты зьнімаюцца з дзяржаўнай стыпэндыі, ня гледзячы на тое, што матар'яльнае становішча і акадэмічная пасьпяховасьць іх не зьмянілася. Такія выпадкі вельмі дрэнна адбіваюцца на працы:—студэнт адчувае нясталасьць свайго становішча, што перашкаджае акадэмічнай пасьпяховасьці; бываюць выпадкі, калі студэнт старэйшага курсу з прычыны зьняцьця яго са стыпэндыі, прымушан пакінуць вучобу і,

таким чынам, дарма прападаюць дзяржаў[illegible] БССР зьвярнуў увагу навучальных установаў. Трэба, каб апошнія зрабілі захады да іх зьнішчэньня. Правільная стыпэндыяльная палітыка мае асабліва важнае значэньне ў сэнсе падрыхтоўкі новых спэцыялістых з выхадцаў з пралетарыяту, выявіўшых сябе на грамадзкай працы і акадэмічна пасьпяваючых.

Пры разьмеркаваньні стыпэндый неабходна рашуча прытрымлівацца, галоўным чынам, строгага сацыяльнага прынцыпу.

Т. Г-ч

Шырэй фізкультуру!

Частковыя абсьледаваньні жыцьця, працы і быту пралетарскага студэнцтва даюць нам вельмі сумны малюнак у сэнсе становішча здароўя гэтай часткі моладзі.

Інтэнсыўная разумовая праца пралетарскай моладзі па 10 і болей гадзін у дзень у надзвычайна цяжкіх умовах—у дрэнна абсталяваных і цесных інтэрнатах пры невыстарчальным харчаваньні паступова падрывае здароўе і прыводзіць да захварэваньняў. Мы назіраем гэткае зьявішча, што на старшых курсах процант хворых значна павялічваецца. Праведзенае ў канцы мінулага акадэмічнага году культурна-бытавое абсьледаваньне студэнцтва Беларускага Дзяржаўнага Унівэрсытэту паказала, што процант хворых у сярэднім дасягае 63; прыблізна тое самае паказваюць нам шматлікавыя абсьледаваньні студэнцтва іншых навучальных установаў.

Неабходна побач з мерапрыёмствамі савецкага ўраду, накіраваных да агульнага палепшаньня матар'яльнага становішча студэнцтва, палепшаньня жыльлёвых умоў, павялічэньня асыгнаваньняў на рамонт студэнцкага здароўя, на курортна-санітарнае лячэньне,—прыняць крокі прафілактычнага характару, якія-б некаторым чынам страхавалі нас ад сухот, нэўрозу, малакроўя і іншых такіх рэчаў. Гэткай прафілактыкай можа зьявіцца фізкультура.

Да гэтага часу фізкультура сярод студэнцтва ВНУ пастаўлена нездавальняюча. Праўленьні навучальных установаў ёй зусім не аддаюць увагі. Яна пакуль што зьяўляецца справай выключна стударганізацый, апошнія, зразумела, ня маюць патрэбных сродкаў, каб добра абсталяваць спартыўную пляцоўку, каб утрымліваць належны лік інструктароў фізвыху.

З гэтай прычыны фізкультурай ахоплена нязначная колькасьць студэнцтва (у БДУ, напрыклад, каля 6 проц.). На пытаньні фізкультуры неабходна сканцэнтраваць увагу ўсяго чырвонага студэнцтва і адпаведных дзяржаўных установаў. Неабходна, каб фізкультура ўвайшла ў быт студэнцтва і заняла пачэснае месца ў жыцьці ВНУ. Неабходна ўпарадкаваць і пашырыць фізкультуру сярод студэнцтва. Трэба паставіць фізкультуру на карысны шлях. Для ўсяго гэтага неабходна зьвярнуць на фізкультуру большую ўвагу і галоўнае—увесьці яе ў навучальны плян ВНУ нароўні з усімі іншымі абавязковымі прадметамі; гэта—неабходная ўмова для падрыхтоўкі здаровых чырвоных спэцыялістаў, будаўнікоў новага сацыялістычнага жыцьця.

Гэта мерапрыёмства набывае яшчэ большую неабходнасьць у сувязі з ваенізацыяй студэнцкай масы.

Л.

Адпачыць...

(Да зімовых вакацый).

Студэнцкія арганізацыі ў гэтым годзе, па прыкладу мінулых гадоў, на час зімовых вакацый ня будуць даваць студэнтам, ад'яжджаючым на гэты месячны вакацыйны перарыў у розныя куткі БССР дадому ніякіх заданьняў грамадзкай працы.

Студэнт у працягу навучальнага году мае вялікаю акадэмічную нагрузку: летамжа студэнту прыходзіцца працаваць або дапамагаючы ў сельскай гаспадарцы, або на часовай пасадзе, каб падзарабіць трохі, хоць на вопратку, якую на стыпэндыю немагчыма набыць. Адначасова ў працягу навучальнага году і ў часе летніх вакацый студэнцтва прымае актыўны ўдзел у грамадзкай працы як у горадзе, так і ў вёсцы. Вось чаму студэнцкія арганізацыі лічаць, што месяц зімовых вакацый кожны студэнт павінен максымальна выкарыстаць для адпачынку, каб пасьля іх магчыма было з новымі сіламі прыступіць да далейшай напружанай працы, да новых дасягненьняў на акадэмічным фронце.

Аднак, у сувязі са складанымі міжнароднымі абставінамі студэнта на вёсцы могуць запытаць аб нашых міжнародных адносінах аб нашым гаспадарчым і культурным будаўніцтве. Даць адказ за гэтыя пытаньні студэнт павінен, а таму кожнаму студэнту яшчэ да вакацый неабходна добра сачыць за бягучым момантам, у прыватнасьці добра праправацаваць матар'ялы XI зьезду КП(б)Б і XV зьезду УсеКП(б).

Зімовыя вакацыі адбудуцца ў працягу з 1-га студзеня да 1 лютага 1928 г., у які час стударганізацыі навуч. установаў разам з акадэмічнымі органамі наладжваюць шэраг экскурсій у буйнейшыя гарады Савецкага Саюзу.

Ці будзе пабудован бэконны завод.

Ужо мінула блізка паўтара гады, як загаварылі аб пабудове бэконнага заводу ў Воршы. Было патрачана ня мала часу для абмеркаваньня гэтага пытаньня, было аддадзена гэтай справе максымум увагі, і, галоўнае, ужо патрачана нямала грошай, а пра завод ні слуху, ні духу.

Доўгія бурныя пасяджэньні ў Наркамгандлі БССР, шчырае жаданьне наркома т. Адамайціса пабудаваць завод, прыезд у Менск спэцыяліста інжэнэра т. Сяргеева, складаньне эскізнага праэкту, выдаткаваньне 25-30 т. рублёў, а завод яшчэ не пачыналі будаваць.

У чым справа? А вельмі проста—справа заглохла. Спачатку ўсе гаспадараць, усе рупяцца, усе «будуюць», а праз нейкі час, калі «запал» улёгся, «уляглося» і пытаньне аб бэконным заводзе.

А паперы на праэкты, на пляны, на каштарыс, на камандыровачныя было затрачана шмат: гэта ўсё рабілася за кошт заводу, які ў пачатку 1928 г. павінен быў быць пабудаваны і пачаць функцыянаваць.

Але, нажаль, няма заводу, няма бэконнага тавару, а ёсьць выдаткі, копіі праэктаў, пляпаў, рэзалюцый, палкія прамовы.

Можа ёсьць асабліва важкія прычыны да таго, што завод яшчэ не пачынаў будавацца; можа натхніцелі і стварцы гэтага заводу знайшлі, што яшчэ ня час будаваць на Беларусі гэткі завод. Дык нашто было траціць столькі грошай, нашто было ўздымаць гэткі шум, траціць столькі часу і энэргіі?

Што-б там ні было, неабходна паставіць пытаньне аб гэтым заводзе; трэба высьветліць прычыны, чаму так «ціха і няпрыметна» адыйшло ў вечнасьць пытаньне пабудовы заводу, бо так яшчэ нядаўна, так горача баранілі ў Эканомнарадзе ды іншых органах неабходнасьць пабудовы гэтага заводу.

Выпадковы.

НАРОДНЫ КАМІСАРЫЯТ ГАНДЛЮ БССР

ГЭТЫМ ДАВОДЗІЦЬ ДА ЎСЕАГУЛЬНАГА ВЕДАМА,

ШТО 2 СЬНЕЖНЯ 1927 ГОДУ ЁН УНЁС У ДРУГІ АДДЗЕЛ ГАНДЛЁВАГА РЭЕСТРУ СССР (ПА БССР) ПАД № 21 ТРЭСТ ПАД НАЗВАЙ

„Электро-Водопроводный Комбинат", СКАРОЧАНАЯ НАЗВА „ЭЛЬВОД".

Эканамічная Нарада пры СНК БССР зацьвердзіла статут памянёнага трэсту 1 жніўня 1927 г. пратаколам № 23 п. XIII.

Кіраўніцтва Трэсту ў асобе дырэктара—у гор. Менску.

Прадмет прадпрыёмства:—АБ'ЯДНАНЬНЕ КІРАЎНІЦТВА ЭЛЕКТРАВАДАПРАВОДНЫМІ ПРАДПРЫЁМСТВАМІ ГОР. МЕНСКУ.

Ніжэй абвяшчаецца ўступны баланс Трэсту на 1 мая 1926 г. на суму актыву 3.261.490 р. 42 к., зацьверджаны сталай пры МЕНАКРФА па разгляду і зацьверджаньні балянсаў камісіяй і акрвыканкомам.

Сэкратар Наркамгандлю БССР МАЗО.

ВСТУПИТЕЛЬНЫЙ БАЛАНС

Электро-Водопроводного Комбината Минского Окрисполкома „ЭЛЬВОД"

АКТИВ. НА 1-го МАЯ 1926 г. ПАССИВ.

АКТИВ

		ЧАСТНАЯ		ОБЩАЯ	
1	ИМУЩЕСТВО.				
	А. Здания и сооружения	627.643	70		
	Б. Техническое оборудование и машины	1.654.978	60		
	В. Инвентарь и инструменты	71.615	71		
	Г. Транспорт	110.028	27	2.464.266	28
2	Материальные ценности			233.467	83
3	Незаконченные операции			43.356	05
4	Незаконченное производство (торфа)			2.863	10
5	ДЕНСРЕДСТВА И ЦЕННЫЕ БУМАГИ.				
	Касса	841	63		
	Текущие счета	2.951	55		
	Ценные бумаги в портфеле	197	90	3.991	08
6	РАСЧЕТЫ.				
	Абон. элек. энерг.—76613-74				
	„ воды .—30465-44	107.079	18		
	Разные лица и учреждения	159.328	33		
	Авансы рабоч. и служащим	7.476	99		
	Подотчетные лица	3.953	18		
	Сомнительные долги	21.636	51	299.474	19
7	ОБЯЗАТЕЛЬСТВА И ДОКУМЕНТЫ К ПОЛУЧЕНИЮ.				
	Векселя в учете	115.255	27		
	Ассигновки в портфеле	7.744	05	122.999	32
8	Пай (в Электробанке)			5.000	—
9	Расходы будущего отч. пер.			86.072	57
	БАЛАНС	—	—	3.261.490	42

ПАССИВ

		ЧАСТНАЯ		ОБЩАЯ	
1	Уставной капитал			2.239.245	08
2	Резервный капитал			36.715	—
3	СПЕЦИАЛЬНЫЕ ФОНДЫ.				
	А. Фонд сомнительных долгов	21.636	51		
	Б. Фонд улучшения быта рабочих и служащих	22.310	35	43.946	86
4	ССУДЫ И ЗАЙМЫ.				
	Долгосрочные ссуды	175.000	—		
	Краткосрочные	100.000	—		
	Банки по учету	115.255	27	390.255	27
5	Векселя выданные			69.604	43
6	РАСЧЕТЫ.				
	А. Разные лица и учреждения	459.625	84		
	Б. Потребители	4.660	73		
	В. Залогодатели	17.326	94		
	Г. Рабочие и служащие	110	27	481.723	73
	БАЛАНС	—	—	3.261.490	42

Директор Эльвода инженер А. БОГОМОЛОВ.

Главбух ГОЛЬДШТЕЙН.

ТЭАТР-КІНО.

КІНО-ТЭАТР «КУЛЬТУРА» — Грандыёзны маст. фільм „МАСКА СОРВАНА" („ТЕНИ БЕЛЬВЕДЕРА"). Драма ў 7 часьцях.

КІНО „ЧЫРВОНАЯ ЗОРКА". — З аўторка, 12 сьнежня, Сусьветны фільм „ПАРИЖАНКА". Маст. драма ў 8 часьцях. Каса адчынена з 6 гадзін вечара.

КІНО «ПРАЛЕТАРЫ». — „ЧЕРНЫЙ КОНВЕРТ". У 2-х сэрыях, 13 часьцях.)—(АБЕДЗЬВЕ СЭРЫІ Ў АДЗІН СЭАНС)—(Цэны звычайныя.

КІНО „ІНТЭРНАЦЫЯНАЛ". — РЫЧАРД ТОЛМЭДЖ у выд. камэдыі „ИГРА С ОГНЕМ" у 6 часьцях. ЗВЫШ ПРАГРАМЫ—ГАСТРОЛІ АРТЫСТАЎ ГУДАЛАВЫХ.

АГРОНОМИЧЕСКОЕ БЮРО
Московского Общества Сельского Хозяйства предлагает к сезону 1928 года СЕМЕНА: трав, огородные, цветочные и полевые испытанной всхожести и чистосортности.
Полный каталог бесплатно по требованию.
Адрес: Москва, Смоленский Бульвар, д. 8.

Вы можете одеть себя и свою семью без помощи портнихи, подписавшись на ежемесячный журнал „Домашняя Портниха".
Каждый выпуск содержит 150 рисунков новейших фасонов, 20 выкроек, рукодельные работы, сист. курс кройки, шитья и пр.
ОТКРЫТА ПОДПИСКА на 1928 г.
Цена на год 10 р., 6 мес.—5 р. 50 к., 3 мес.—3 р.
При годовой подписке допускается рассрочка: 1-й взнос—4 р., 1 марта—3 р., и 1-го июня—3 руб.

ЕЖЕМЕС. МОДЫ ЖУРНАЛ.
Цена подписки на 1 год 16 р., 6 мес.—8 р. 50 к., 3 мес.—4 р. 50 к.
При годов. подписке допуск. рассрочка: 1-й взнос—6 р., 1-го марта—5 руб., и 1 июня—5 руб.
Наложен. платеж. подписка не принимается.
Отдельн. экземп. „Домашняя Портниха" 1 р. 25 к.
„ „ „Моды" 1 р. 75 к.
Наложен. платеж. на 20 коп. дороже.
Требования и деньги направлять: Москва, 9. Тверская, Георгиевский пер., д. 2. Изд. „РЕКОРД".

ЗГУБЛЕНЫ:

— Прыпісная кніжка № 336 Мігуцкага Г. М., выд. Барысаўск. РВК.

— Дапрызыўн. кніжка Мазо Е. А., выд. Барысаўскім РВК.

— Лекавая кніжка Кананова Г. П., выд. Барысаўск. страхкасай.

— Сяброўск. кніжка № 151, выд. саюзам транспартнікаў 2) Лекавая кніжка, выд. Барысаўск. страхкасай. 3) Кніжка ўзаемадапамогі, выд. саюзам транспартнікоў на імя Мікаловіча Е. П.

— Заборная кніжка № 3881 Аўсеявіча І. Е., выд. Барысаўскім ЦРК.

— Паляўнічы білет № 1609 Дрыгановіча, выд. Барысаўск. саюзам паляўнічых.

— Пашпарт № 12145 Злотнікавай С. Б., выд. Менакрміліц. кв. № 132,

— Вайсковае пасьведчаньне, выд. Слуцк. акругов. каміс. у 1925 годзе, 2) Віза, выд. Раеўскім с-савет у 1926 г. Васілеўскага П. П., кв. № 143.

— Кніжка на кармленьне дзіцяці Кантаровіча А. Б., выд. Менакрстрахкасай, кв. № 145.

— Сяброўская кніжка, № 6126 Кухарніка Л. С., выд. саюзам сельгаслесрабочых. кв. № 146.

— Сяброўская кніжка Кантаровіча А. Б., выд. Полацкім аддз. саюза транспартнікаў. кв. № 147.

— Чырвонаарм. кніжка Мальковіча Н. С, выд. нач. гаса часткі 5 стр. палка, кв. № 148.

— Чырвонаарм. кніжка Зыль К. Н., выд. 5 стр. палком, кв. № 149.

— Конская карт. Касьцюк А., выд. Самахвалав. РВК, кв. № 150.

— Сяброўская кніжка Крэв П. Д.. выд. саюзам РКХ, кв. № 151.